

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Ochrana obchodních center proti aktivnímu střelci

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Bc. Jakub Vrátník

Vedoucí práce: Mgr. Roman Bláha, Ph.D.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem Ochrana obchodních center proti aktivnímu střelci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 5. 8. 2024

.....

Bc. Jakub Vrátník

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat Mgr. Josefu Kovářovi a PhDr. Zuzaně Freitinger-Skalické, Ph.D. za jejich pomoc při tvorbě této diplomové práce. Pracovníkům Obchodních center, kteří si našli čas na poskytnutí rozhovoru. A mé rodině, která mě po celou dobu mého studia podporovala.

Ochrana obchodních center proti aktivnímu střelci

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou ochrany obchodních center proti aktivnímu střelci. V teoretické části práce je uvedena problematika ochrany měkkých cílů a principy, které se při jejich ochraně používají. Dále je zde uvedena typologie osobnosti aktivních střelců a pohnutky, které je k takovýmto útokům vedou. Na závěr teoretické části zde byly uvedeny doporučené postupy chování osob na místě útoku, které jsou odborníky v této problematice doporučovány.

Cílem výzkumu práce bylo zaprvé zjistit, zda se na potencionální útok aktivního střelce obchodní centra připravují, a jaká konkrétní opatření v souvislosti se svojí ochranou provádějí. Zadruhé jsme zjišťovali, zda se na tyto situace připravuje Policie České republiky, která má zákonnou povinnost chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek. Současně s tím jsme se pokusili objasnit, jakou činnost v souvislosti s touto problematikou policie vykonává. Výzkum byl prováděn formou rozhovorů se zástupci obchodního centra IGY, které je největším nákupním centrem v Jihočeském kraji, a se zástupci obchodního domu Dvořák v Táboře. V případě Policie české republiky byl proveden rozhovor s policistou, který se v rámci svého povolání problematikou ochrany měkkých cílů, a tedy i obchodních center, zabývá. Zde byli k výzkumu využity i informace, které Ministerstvo vnitra veřejně vydává.

Z výzkumu vyplynulo, že jak obchodní centra, tak Policie České republiky si hrozbu aktivního střelce uvědomují a provádějí činnosti s cílem takovýmto útokům předcházet. Zároveň konají opatření, která mají za cíl co nejvíce minimalizovat škody v případě, že k takovému útoky dojde.

Klíčová slova

Obchodní centra; aktivní střelec; měkké cíle; ochrana obchodních center; Policie České republiky; amok

Protection of shopping centers against an active shooter

Abstract

The thesis deals with the issue of protecting shopping centers against an active shooter. The theoretical part of the thesis presents the issues of soft target protection and the principles used in their defense. It also includes a typology of active shooter personalities and the motivations behind such attacks. At the end of the theoretical part, recommended behavior procedures for individuals at the scene of an attack, as recommended by experts in this field, are provided.

The aim of the research was firstly to determine whether shopping centers prepare for potential active shooter attacks and what specific measures they implement for their protection. Secondly, we investigated whether the Police of the Czech Republic, which has a legal obligation to protect the safety of individuals, property, and public order, prepares for these situations. Simultaneously, we attempted to clarify the activities that the police undertake in relation to this issue. The research was conducted through interviews with representatives of the IGY shopping center, the largest shopping center in the South Bohemian Region, and representatives of the Dvořák department store in Tábor. In the case of the Czech Republic Police, an interview was conducted with a police officer who, as part of his profession, deals with the protection of soft targets, including shopping centers. Information publicly issued by the Ministry of the Interior was also utilized in the research.

The research revealed that both shopping centers and the Police of the Czech Republic are aware of the threat of an active shooter and undertake activities to prevent such attacks. They also take measures aimed at minimizing damage in the event of such an attack.

Key words

Shopping centers; active shooter; soft targets; protection of shopping centers; Police of the Czech Republic; amok

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část.....	10
1.1 Měkké cíle.....	10
1.1.1 Principy a východiska ochrany měkkých cílů.....	12
1.1.2 Právním prostředí ochrany měkkých cílů.....	13
1.2 Obchodní centra.....	13
1.2.1 Rozdělení obchodních center.....	14
1.2.2 Tradiční obchodní centra.....	14
1.2.3 Specializovaná obchodní centra.....	15
1.3 Aktivní střelec.....	16
1.4 Místo útoku aktivního střelce.....	18
1.5 Zbraně používané při útocích aktivních střelců.....	18
1.6 Zbraně v České republice.....	19
1.7 Útoky aktivních střelců v České republice.....	34
1.7.1 Střelba v Uherském Brodě.....	35
1.7.2 Střelba v Ostravské nemocnici.....	35
1.7.3 Střelba na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze.....	36
1.8 Útoky Aktivních střelců v zahraničí.....	37
1.8.1 Nákupní středisko Westgate.....	37
1.8.2 Obchodní centrum v Indianě.....	38
1.9 Integrovaný záchranný systém na místě útoku aktivního střelce.....	38
1.10 Typová činnost.....	41
1.11 STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce.....	42
1.11.1 Etapy mimořádné události.....	43
1.11.2 Policie České republiky.....	43

1.11.3	Hasičský záchranný sbor	49
1.11.4	Jednotky požární ochrany.....	50
1.11.5	Zdravotnická záchranná služba.....	50
1.11.6	Městská policie	52
1.12	Chování během útoku	53
1.12.1	Americký model chování	53
1.12.2	Evropský model chování.....	56
1.12.3	Český model chování	56
2	Cíl práce a hypotézy	59
2.1	Cíl práce	59
2.2	Hypotézy	59
2.3	Výzkumné otázky	59
3	Metodika výzkumu	60
4	Výsledky	62
4.1	Hodnocení ohroženosti měkkého cíle.....	62
4.1.1	Určení pravděpodobnosti daného útoku v Obchodním centru IGY	64
4.1.2	Určení dopadu.....	69
4.1.3	Určení pravděpodobnosti útoku aktivního střelce v Obchodním domě Dvořák.....	74
4.1.4	Určení dopadu.....	77
4.2	Bezpečnostní plán měkkého cíle	81
4.2.1	Typologie měkkého cíle.....	81
4.2.2	Bezpečnostní prvky instituce.....	82
4.2.3	Fyzická bezpečnost	82
4.2.4	Oznamování a evidence bezpečnostních incidentů.....	85
4.2.5	Kontakty	86
4.3	Ochrana obchodních center Policií České republiky	87

5	Diskuse.....	92
6	Závěr	103
7	Seznam použitých zdrojů	105
8	Seznam tabulek.....	110
9	Seznam příloh.....	111
10	Seznam použitých zkratk.....	113

Úvod

V současné době se ochrana objektů a míst, které spadají do kategorie takzvaně měkkých cílů dostává do popředí zájmu jak odborné, tak i laické veřejnosti. Za posledních několik let jsme byli svědky několika teroristických útoků na tyto cíle. Společnými znaky měkkých cílů je snadná dostupnost, vysoká koncentrace lidí a malé ne-li žádné zabezpečení. Cílem takovýchto útoků je usmrtit co největší počet osob. Motivace útočníků je různá, avšak následky takovýchto činů bývají katastrofální. Na měkké cíle se zaměřují i takzvaně aktivní střelci. Tito jedinci si ke svým útokům, jak z jejich označení vyplývá, vybírají střelné zbraně. Ty pak používají proti náhodně nebo přesně předem vytipovaným cílům. Útoky aktivních střelců se odehrávají takřka po celém světě a bohužel se nevyhnuly ani České republice. Za posledních několik let se na území České republiky odehrálo několik takovýchto událostí. K nejtragičtějšimu útoku v historii České republiky došlo v prosinci roku 2023 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Tehdy, při útoku aktivního střelce, bylo zabito 15 lidí a dalších 25 jich bylo zraněno.

Tyto útoky přicházejí náhle bez jakéhokoliv varování a odehrávají se většinou v krátkém časovém intervalu. Mnoho odborníků se shoduje, že takovýmto útokům nelze nikdy zcela zabránit. Avšak zkušenosti z jednotlivých útoků ukazují, že v případech, kdy je veřejnost na takovýto útok připravena, lze následky těchto útoků minimalizovat. Nelze tedy jen pasivně na útok čekat, ale lze se na něj aktivně připravovat.

Mezi měkké cíle se řadí i obchodní centra. V České republice se útoky aktivních střelců těmito institucím prozatím vyhýbají, avšak ve světě již k útokům na obchodní centra došlo. Z praxe vyplývá, že zkušenosti z útoků aktivního střelce na měkké cíle u nás či v zahraničí, jsou přenositelné a dají se aplikovat i na obchodní centra na našem území.

Cílem této práce bylo zjistit, zda si obchodní centra uvědomují riziko útoku aktivního střelce, jak se na takovýto útok připravují a jaká konkrétní opatření dělají, aby k takovémuto útoku vůbec nedošlo.

Dalším cílem bylo objasnit, zda se na tyto útoky aktivně připravuje Policie České republiky, jejíž zákonnou povinností je ochránit bezpečnost osob, majetku a veřejného pořádku. Cíl práce bylo také poukázat, jaká opatření v souvislosti s touto problematikou policie dělá.

1 Teoretická část

V této části práce je popsáno, co jsou to obchodní centra a je definován pojem měkký cíl, kterým se dají obchodní centra označit. Dále je zde definováno, kdo to vlastně aktivní střelec je a z jakých pohnutek takováto osoba svůj čin páchá. Je zde také rozebrána typová činnost – Amok, Integrovaného záchranného systému, podle které, v případě že k útoku aktivního střelce dojde, jednotlivé složky tohoto systému postupují. Jsou zde uvedena také doporučení pro běžné občany, jak se při útoku aktivního střelce zachovat.

1.1 Měkké cíle

Dle koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 až 2020, kterou vytvořilo Ministerstvo vnitra *termínem měkké cíle označujeme objekty prostory nebo akce charakterizované častou přítomností většího počtu osob a současně absencí či nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům* (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017, s.6).

Hovoříme zde tedy o otevřených prostranstvích či uzavřených prostorech, ve kterých se může pohybovat volně velké množství lidí a jež mohou být pohledem útočníka vhodným cílem. Tato místa jsou často vybírána jako cíl závažných násilných útoků, protože lze během krátkého časového intervalu usmrtit velké množství osob. To přitáhne pozornost světových médií a negativně zapůsobí na psychiku obyvatelstva. Z tohoto důvodu se tak měkké cíle stávají terčem útoků teroristických skupin (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

Mezi měkké cíle lze všeobecně zařadit například:

- bary, kluby, diskotéky, restaurace a hotely,
- kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra,
- komunitní centra,
- kulturní, sportovní, náboženské a další akce,
- náboženské památky a místa určená k uctívání,
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy,
- nemocnice,

- *parky a náměstí,*
- *politická shromáždění, průvody, demonstrace,*
- *sportovní haly a stadióny,*
- *školská zařízení, koleje, menzy, knihovny,*
- *turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie,*
- *veřejné instituce,*
- *významné dopravní uzly, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály,*
- *jiná symbolicky významná místa či akce,*
- *a další.*

Atraktivitu měkkého cíle pro útočníky mohou zvyšovat tato kritéria:

- *otevřenost pro veřejnost,*
- *přítomnost a kvalita bezpečnostního personálu,*
- *množství a koncentrace osob,*
- *přítomnost Policie České republiky nebo obecní (městské) policie,*
- *přítomnost médií,*
- *symboličnost cíle. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017, s. 7-8)*

Měkké cíle je možno dělit na trvalé a dočasné. Trvalá místa lze dále členit na venkovní prostory a vnitřní prostory, přičemž mezi venkovní prostory se řadí například tržnice, stadiony a další sportovní komplexy. Mezi vnitřní prostory patří například nákupní centra, nemocnice, školy a divadla. Dočasné měkké cíle jsou zpravidla venkovní akce, které koncepce rozlišuje na dočasné placené akce, (festivaly, koncerty apod.) a na dočasné akce s volným vstupem, kam se řadí vánoční trhy, demonstrace a maratony (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

Zkušenosti z nedávných let ukazují, že teroristické organizace se na měkké cíle skutečně zaměřují. Příkladem mohou být teroristické útoky ve Francii, útok na bostonský maraton

nebo na nákupní centrum v Nairobi. Od roku 2014, kdy v Evropě začaly útoky takzvaného Islámského státu, byl nejčastější způsob provedení útoku na měkký cíl za pomoci střelné zbraně, chladné zbraně (převážně nožem) a za použití výbušnin. Podle koncepce Ministerstva vnitra jsou od roku 1998 nejčastější útoky sebevražedných útočníků, kteří útočí pomocí ruční zbraně. Tento způsob se totiž co do počtu obětí ukazuje jako nejefektivnější (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

Zde je dobré zmínit, že taktéž existují i tvrdé cíle, v angličtině hard targets. Na rozdíl od měkkých cílů se jedná o dobře chráněné objekty, ať už státní, jako například vojenské objekty nebo objekty bezpečnostních složek, tak i nestátní či komerční objekty, které jsou dobře chráněné (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

1.1.1 Principy a východiska ochrany měkkých cílů

Koncepce ochrany měkkých cílů, které vypracovalo Ministerstvo vnitra, staví na obecných principech ochrany měkkých cílů, které jsou:

1. uvědomění si, že bezpečnost měkkého cíle je věcí všech dotčených subjektů
2. proaktivní přístup
3. spolupráce a kooperace
4. zvýšení odolnosti měkkého cíle

První princip znamená, že za tento cíl není odpovědný pouze stát, ale také ten, kdo je za měkký cíl zodpovědný, například vlastník nebo jeho správce. Na ochraně měkkého cíle se tak nepodílí pouze Policie České republiky (PČR) nebo Ministerstvo vnitra, ale i různá věcně příslušná ministerstva a místně příslušné orgány samosprávy. Je potřeba si uvědomit, že množství měkkých cílů, které se mohou stát cílem útočníků, je tak velké, že samotný stát nebude schopen nikdy fyzicky ochránit všechny tyto cíle, a dokonce ani podstatnou část z nich. Z toho jasně vyplývá, že v ochraně měkkých cílů je zapotřebí spolupráce veřejného a soukromého sektoru (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

V případě druhého principu je myšlen proaktivní přístup jak ze strany státu, tak ze strany samotných měkkých cílů. Je třeba si uvědomit, že na závažné násilné útoky na měkké cíle nelze pouze čekat a reagovat na ně až ve chvíli, kdy k nim dojde, ale je zapotřebí se na tyto útoky aktivně připravovat. Velkou iniciativu zde musí primárně mít samotný měkký cíl, protože ani sebelepší ozbrojená složka státu není schopná zajistit efektivní bezpečnost cíle bez jeho úzké spolupráce (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

Co se třetího bodu koncepce týče, ze zkušeností vyplývá, že závažné násilné trestné činy se odehrávají náhle, obvykle v krátkém časovém intervalu. Pro řešení takového incidentu je tak nutná vzájemná znalost a spolupráce mezi měkkým cílem, jeho pracovníky a příslušnými bezpečnostními složkami. Taktéž je důležité, aby zasahující složky měly dostatek zásadních informací o měkkém cíli. Klíčové jsou tak také dobře fungující komunikační kanály mezi měkkými cíli a příslušnými složkami.

Čtvrtý princip taktéž vychází ze zkušeností z praxe, ze které vyplývá, že vyšší odolnost měkkého cíle nestojí pouze na technice a materiálním vybavení. Jako klíčové pro zabezpečení ochrany měkkého cíle se ukazuje nastavení komunikačních kanálů, dělba práce a koordinace personálu, který se v daném místě nachází pravidelně (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

1.1.2 Právním prostředí ochrany měkkých cílů

V České republice neexistuje specifická právní norma, která by upravovala ochranu měkkých cílů. Při ochraně měkkých cílů se tak uplatňují obecné právní instituty, které slouží všem soukromým subjektům k ochraně svého bezpečí (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

Ochrana měkkých cílů tak probíhá na základě vlastnických a užívacích práv takzvaně pána domu. Ten má právo rozhodnout o tom, kdo se může pohybovat v jeho objektu nebo na jím pořádané akci a určuje normy chování, kterými se musí řídit. Vlastníci nemovitostí či pořadatelé akcí k tomu využívají zpravidla návštěvní řády, jež jsou veřejně dostupné. Osoba pověřená ochranou měkkého cíle může jiné osoby při nedodržení těchto norem chování z místa vykázat. K tomu lze využít institut nutné obrany a krajní nouze dle trestního zákoníku nebo přestupkového zákona, popřípadě institut obecné svépomoci dle občanského zákoníku. Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu lze také omezit na osobní svobodě a předat policejnímu orgánu. Přitom je ale nutné dbát na přiměřenost způsobu, jakým je osoba zadržena (Ministerstvo vnitra České republiky, 2017).

1.2 Obchodní centra

Mezinárodní rada obchodních center (International Council of Shopping Centres – ICSC) definuje obchodní centrum jako „soubor prodejen a komerčních zařízení, která jsou naplánovaná, postavená, řízená a vlastněná jako jeden majetkový celek“. (icsc.com, 2024). Pro vymezení tohoto pojmu je možné vycházet také z definice Gronera a Pittroffa,

kteří obchodní centra definují jako „*centrálně plánované velkoplošné maloobchodní jednotky, sloužící k uspokojování krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých potřeb*“.
(Pupíková, 2016 s.18).

V České republice pojem obchodní centra není právně definovaný, avšak budovy obchodních center jsou řazeny mezi stavby pro shromažďování většího počtu osob. Dle technické normy se stavbou pro shromažďování většího počtu osob rozumí stavba, „*ve které se nachází prostor určený pro shromažďování osob (shromažďovací prostor, v němž počet a hustota osob převyšují mezní normové hodnoty a je určena ke kulturním sportovním a obdobným účelům*“.
Mezní normové hodnoty jsou určeny v této technické normě. (Pupíková, 2016 s. 18).

Shromažďovací prostor je možné dělit na vnější a vnitřní. Vnitřním shromažďovacím prostorem se rozumí místnost, která je po obvodu a shora vymezená stavebními konstrukcemi. Za stavební konstrukce se nepovažují pouze pevně stojící stěny, ale také přemístitelné konstrukce jako jsou posuvné stěny nebo dočasné konstrukce, kterými jsou například různé kontejnery, stany a podobně. (Pupíková, 2016).

Venkovním prostorem je pak prostor, který není uzavřený po obvodu nebo shora, ale je ohraničen stavebními konstrukcemi, tribunou, oplocením, okolním terénem, čemuž se rozumí různé svahy, skály nebo vodní plochy. (Pupíková, 2016).

1.2.1 Rozdělení obchodních center

V dnešní době lze obchodní centra rozdělit na tradiční obchodní centra s prodejní plochou 5000 metrů čtverečních a více. Dále na specializovaná obchodní centra, mezi která se řadí outletová centra, tematicky orientovaná centra a retail parky. (Pupíková, 2016).

1.2.2 Tradiční obchodní centra

Tradiční obchodní centra jsou velkoobchodní jednotky, které prodávají zboží běžné potřeby. Prodejní jednotky bývají takzvaně pod jednou střechou. Rozděleny jsou na velkoplošnou prodejní plochu s obchodními pasážemi, obchodními provozy, provozní a skladové zázemí, kanceláře pro personál obchodního domu a sekce občerstvení pro veřejnost. Tradiční obchodní centra lze rozdělit dle velikosti na malá, střední a velká obchodní centra. (Pupíková, 2016).

A. Malá obchodní centra

Takováto obchodní centra obyčejně obsahují množství menších obchodů na jedné straně a hypermarket na straně druhé, přičemž prostor mezi nimi bývá oddělen jednou uličkou. Malá obchodní centra jsou stavěna v místech s menším množstvím obyvatel, tudíž s menší kupní silou, a proto bývají většinou jednopodlažní, maximálně dvoupodlažní, přičemž druhé patro slouží jako administrativní pracoviště pro vedení tohoto centra. (Pupíková, 2016).

B. Střední obchodní centra

Obvykle zahrnují dříve vystavené obchodní domy, které se povětšinou nalézají ve středu historických měst. Z důvodu nemožnosti rozšiřovat tato centra na okolní plochy, jsou proto vystavěna do několika podlaží. Příkladem takovýchto budov mohou být centra provozovatele Budoucnost a Prior. (Pupíková, 2016).

C. Velká obchodní centra

Tato obchodní centra jsou většinou vystavěna takzvaně na zelené louce, poblíž spádových oblastí velkých měst. Jedná se proto o velké stavby s velkou prodejní plochou a složitostí stavebních konstrukcí. Zpravidla se jedná o několika podlažní budovy, včetně podzemních garážových prostor. Tato centra zahrnují velké množství prodejních jednotek, kaváren, restaurací a někdy i multikin. Koncipovány jsou pro velké množství lidí, řádově i několik tisíc. (Pupíková, 2016).

1.2.3 Specializovaná obchodní centra

A. Tematicky orientovaná centra

V těchto centrech je zákazníkům nabízen sortiment velmi úzkého zaměření cílící na určitou skupinu lidí. Tato centra bývají doplněna multikinem, restauracemi, bary a podobně. (Pupíková, 2016).

B. Retailové parky

V těchto parcích se nachází hypermarket, v jehož těsném sousedství se nachází obchodní zóna, která se skládá ze specializovaných obchodů, které jsou na sobě navzájem nezávislé. Většinou se jedná o takzvaně skeletovou stavbu, jenž má obdélníkový tvar,

obklopenou parkovací plochou. Tyto parky bývají vystaveny v menších městech u stávajících obchodních center. (Pupíková, 2016).

C. Outletová centra

Jedná se o specifickou formu obchodního centra, která je tvořena oddělenými prodejními jednotkami, ve kterých se nabízí zboží za snížené ceny, ať už z důvodu nadbytku tohoto zboží nebo sezónního výprodeje. Outletová centra jsou většinou stavěná na místech, kde se kumuluje větší množství osob, často u významných dopravních uzlů jako jsou dálnice, hraniční přechody nebo letiště. (Pupíková, 2016).

1.3 Aktivní střelec

Aktivní střelec je osoba, která k dosažení svých cílů používá zpravidla střelné zbraně. Tito aktivní střelci útočí převážně v místech s vysokým výskytem civilních osob a jejich cílem je usmrtit co největší počet z nich. Podle klasifikačního schématu FBI může být aktivní střelec považován za masového vraha, jestliže je při jednom útoku počet jeho obětí vyšší než čtyři. V literatuře se taky někdy můžeme setkat s mediálně vytvořeným označením „šílený střelec.“ (Čírtková, 2004.; Walch, 2015; STČ14/IZS, 2013).

Aktivní střelci se dají rozdělit dle několika hledisek. Forezní psychiatr Park Dietz rozdělil tyto pachatele na základě toho, jakým způsobem svoje činy páchají na takzvané pseudocommandos, family annihilator a hit and run killers (Čírtková, 2004; Dietz, 1986).

Family annihilator neboli rodinní ničitelé jsou podle Dietze nejčastěji muži, otcové od rodiny závislí na alkoholu či jiných návykových látkách, kteří se rozhodnou vyvraždit vlastní rodinu a poté následně zpravidla páchají sebevraždy (Puffrová, 2022).

Hit and run killers, což se dá přeložit jako udeř a zmiz, jsou střelci, kteří jednají z nejrůznějších pohnutek. Často si svůj útok pečlivě připravují dlouho dopředu a mají v plánu z místa útoku utéct (Puffrová, 2022).

Pseudocommandos jsou těžce ozbrojení jedinci vybavení podobně jako příslušníci armády. Na svoje protiprávní jednání pohlížejí jako na naprosto oprávněné z důvodu pomsty, pocitu křivdy, nerovného zacházení, a naopak sami sebe vidí jako hrdiny (Puffrová, 2022).

Dále lze aktivní střelce rozdělit podle toho, z jakého motivu tento čin páchají. Doktorka Čírtková ve své knize rozděluje pachatele do čtyř skupin.

Aktivní střelci z frustrace – To jsou osoby nalézající se v nějaké těžké životní situaci, jako je ztráta zaměstnání, financí, partnera nebo partnerky, se kterou se normální člověk dokáže vyrovnat. Bohužel mají tyto osoby nějakou psychologickou diagnózu, kvůli které se nejsou schopni s těmito věcmi vyrovnat, a proto v konečném důsledku páchají takovéto činy. Nejčastějšími diagnózami těchto pachatelů jsou hraniční poruchy osobnosti, problémy s identitou, pasivně agresivní založení, maligní a kritické poruchy, uzavřenost a slabá sebekontrola se sklonem k impulzivnímu chování. U těchto lidí se často objevují také vedlejší znaky, kterými jsou záliba ve zbraních, v bojových uměních, násilí a těžké navazování mezilidských vztahů. Doktorka Čírtková uvádí, že tito lidé si vybírají jako první cíl svou rodinu a následně pokračují ve střelbě na veřejných místech (Čírtková, 2004).

Střelci z fanatismu – Tito lidé konají své činy z přesvědčení. Jejich cíle nejsou náhodné, ale pečlivě vybrané. Zpravidla útočí na skupinu lidí, které považují za strůjce zla. V jejich osobnostních znacích převažuje nesnášenlivost a intolerance. Svůj čin plánují pečlivě, dlouho dopředu a málokdy tyto činy dokončují svou sebevraždou (Čírtková, 2004).

Střelci kultovního rázu – Tito lidé se nechávají inspirovat ostatními pachateli. Podle Čírtkové se převážně jedná o mladší jedince, kteří mají útok naplánovaný dlouho dopředu a často tento čin páchají po boku někoho dalšího. Na místě útoku se tak nachází několik útočníků, kteří navzájem spolupracují. Do této kategorie lze zařadit i násilné trestné činy, které páchají různé náboženské sekty, což je ohraničený okruh lidí, který vyznává určité hodnoty a postoje. Avšak jak uvádí doktorka Čírtková, sekty tyto činy provádí ve velkém počtu lidí a konají tak za pomoci jiné než střelné zbraně (Čírtková, 2004).

Aktivní střelci konající na pozadí vážné duševní poruchy – Podle Čírtkové jsou jedinci spadající do této skupiny nejméně častými pachateli těchto činů. Zpravidla mají diagnostikovanou duševní poruchu, která spadá do oblasti psychóz. Jedná se tedy často o schizofreniky, osoby trpící depresemi a paranoiou. Tito lidé svůj čin páchají samostatně a na konci svého činu páchají sebevraždou. Než zaútočí na neznámé osoby, mohou napřed zaútočit na svojí rodinu, kterou alespoň dle svého pohledu na věc „vysvobozují.“ U některých jedinců spadajících do této kategorie, může být některá z psychických poruch

diagnostikována ještě před samotným útokem, avšak někdy se bohužel duševní porucha u těchto lidí odhalí až po útoku (Čírtková, 2004).

1.4 Místo útoku aktivního střelce

Aktivní střelci si zpravidla vybírají místa, kterým se odborně říká měkké cíle, v angličtině takzvaně soft targets. Měkké cíle jsou místa s velkou koncentrací lidí s minimálním nebo žádným zabezpečením. Na takovýchto místech mohou útočníci dosáhnout co největšího počtu obětí. V některých případech pachatelé neútočí pouze na jednom místě, ale postupně na několika místech. Jak bylo uvedeno výše, na více místech útočí například střelci, kteří jednájí z frustrace. Ti často začínají s vražděním u sebe doma a dále pokračují na veřejných místech (ANZCTC, 2015; Ministerstvo vnitra České republiky, 2017; Blair, 2014).

Řádění aktivních střelců končí prakticky vždy až po zásahu bezpečnostních orgánů ať už zadržením nebo likvidací útočníka, popřípadě sebevraždou pachatele v situaci, kdy je mu jasné, že situace je již bezvýchodná. K sebevraždě se střelci někdy uchylují již při příjezdu bezpečnostních složek na místo, aniž by mezi nimi došlo ke střetu (Blair, 2014).

Dle zprávy BIS z roku 2014 je nutné zmínit, že přípravu na útoky aktivních střelců ztěžuje fakt, že měkkých cílů je takřka nespočetné množství a žádný stát není a nebude schopen zabezpečit všechny měkké cíle. Dokud byl světovým fenoménem terorismus, který byl páchan na strategická místa či specifické symboly, bylo mnohem snazší tyto útoky předpokládat (Bezpečnostně informační služba, 2014).

1.5 Zbraně používané při útocích aktivních střelců

Jak už ze samotného označení pachatele „aktivní střelec“ vyplývá, jedná se o člověka, který ke svému činu používá střelnou zbraň. Samozřejmě na místo činu si může přinést i chladné zbraně jako například nože, mačety a podobně, avšak tyto zbraně k útoku využívá jen ve výjimečných případech, a to zpravidla při osobní mstě na konkrétním člověku (Puffrová, 2022).

Ze statistik masových útoků v Americe mezi roky 1982 a 2023 je patrné, že nejpoužívanějšími zbraněmi k těmto činům jsou poloautomatické pistole, kterých bylo použito 166 v 116 případech útoku aktivního střelce. Druhou nejpoužívanější zbraní jsou zbraně označované jako útočné pušky, ať už poloautomatické či automatické, v závislosti

na tom, jak je řešena legislativa týkající se těchto zbraní v konkrétním státě Spojených států amerických. Při 65 incidentech bylo použito celkem 70 útočných pušek. Dále se poměrně často využívají brokovnice, kterých bylo použito 31 ve 29 případech (Statista, 2024).

Vzhledem k tomu, že útočné pušky jsou během útoku aktivního střelce používány čím dál častěji, je jejich legální držení častým předmětem debat, a to i ve Spojených státech amerických, kde je právo nosit zbraň zakotveno v ústavě ve druhém dodatku. Každý z padesáti států si ovšem určuje sám konkrétní podmínky pro legální držení zbraně od mírných až po velmi přísné. V roce 1994 byly útočné pušky ve Spojených státech zakázány, nicméně o deset let později byly opět povoleny vzhledem k tomu, že nedošlo k významnému poklesu vražd způsobených útočnou puškou během platnosti tohoto zákazu. Ani dnes však debaty o různých omezeních zbraní neutichají (Ingraham, 2016; Spitzer, © 2024).

V Evropě schválil europarlament v roce 2017 jako reakci na teroristické útoky, jež se odehrály převážně ve Francii do roku 2015, zbraňovou směrnicí omezující legální držení některých zbraní. Toto omezení se týká především krátkých poloautomatických zbraní, které mají zásobníky na více než dvacet nábojů a dlouhých poloautomatických zbraní se zásobníky na více než deset nábojů. Vzhledem k tomu, že teroristé používají ke svým útokům zbraně, které získávají nelegálně, byla tato směrnice často kritizována za to, že jen omezuje majitele zbraní, kteří je vlastní legálně a nedopouští se žádných trestných činů (Ingraham, 2016; Valášek, 2017).

1.6 Zbraně v České republice

Diskuse o zákazu či o omezení držení střelných zbraní civilisty se nevyhýbá ani České republice. Nejvíce se tato otázka dostává do popředí zájmu veřejnosti po útocích aktivních střelců na území Česka. V České republice platí zákon č. 119/2002 Sb. Zákon o střelných zbraních a střelivu, který upravuje právo nabývání, držení a nošení zbraně za podmínek, jež tento zákon určuje.

Níže jsou uvedeny části zákona č. 119/2002 Sb., které jsou podstatné pro problematiku aktivních střelců a legálního držení zbraní.

V paragrafu 3 odstavec 1 zákona č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu je uvedené rozdělení zbraní a střeliva kdy:

(1) Zbraně a střelivo se pro účely tohoto zákona rozdělují na

a) zakázané zbraně a zakázané střelivo, kterými jsou zbraně kategorie A a zbraně kategorie A-I,

b) zbraně podléhající povolení, kterými jsou zbraně kategorie B,

c) zbraně podléhající ohlášení, kterými jsou zbraně kategorie C a zbraně kategorie C-I,

d) ostatní zbraně, kterými jsou zbraně kategorie D, a

e) střelivo, které není zakázané (dále jen „střelivo“).

Dále jsou v paragrafech 4 až 6 tohoto zákona uvedené jednotlivé kategorie zbraní, které by mohly být použity při útoku aktivního střelce. Vzhledem k povaze útoků aktivních střelců zde nejsou uvedeny § 6a a § 7, pod které spadají zbraně, které k jejich útoku nejsou vůbec vhodné, anebo se pro tento účel nedají ani použít.

§ 4

Zbraně kategorie A

Zbraněmi kategorie A jsou

a) zbraně

1. zvláště účinné,

2. samočinné,

3. vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byly původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty (zákeřné zbraně),

4. palné nevyrobené z kovů, pokud nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů, a

5. střelná nástrahová zařízení;

b) střelivo se střelou průbojnou, výbušnou nebo zápalnou anebo jinou střelou obsahující aktivní náplně, nejde-li o signální náboje nebo střelivo obsahující pyrotechnický výrobek podle zákona o pyrotechnice.

V příloze č. 1 tohoto zákona je specifikováno, co se rozumí samočinnou zbraní. Konkrétně v bodě 12 je uvedeno: *Samočinná zbraň – palná zbraň, u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu, a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.* Široká veřejnost se těchto zbraní často obává v mylné představě, že je možné tyto zbraně legálně vlastnit, avšak jak je uvedeno v § 3, vlastnění takovýchto zbraní je zákonem primárně zakázáno. Samočinné zbraně je možné vlastnit pouze na základě výjimek uvedených dále v tomto textu.

§ 4a

Zbraně kategorie A-I

Zbraněmi kategorie A-I jsou

a) zbraně

1. samočinné, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně,

2. samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem, do kterých je vložen příslušný nadlimitní zásobník,

3. dlouhé samonabíjecí pro střelivo se středovým zápalem původně určené ke střelbě z ramene, vybavené skládací, zasouvací nebo bez použití nástrojů odnímatelnou ramenní opěrou, přičemž po jejím sklopení, zasunutí nebo odejmutí je délka zbraně menší než 600 mm a není ovlivněna její funkčnost, a

4. plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení, které stanoví prováděcí právní předpis, a

b) střelivo pro krátké kulové palné zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku.

§ 5

Zbraně kategorie B

Zbraněmi kategorie B jsou

- a) krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně,*
- b) krátké jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo se středovým zápalem,*
- c) jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka je menší než 280 mm,*
- d) dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje,*
- e) dlouhé samonabíjecí zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora nemohou dohromady pojmout více než 3 náboje a u nichž je podávací ústrojí odnímatelné, anebo u nichž není zaručeno, že nemohou být přeměněny běžně dostupnými nástroji na zbraně, jejichž zásobník nebo nábojová schránka a nábojová komora mohou dohromady pojmout více než 3 náboje,*
- f) dlouhé opakovací nebo samonabíjecí zbraně s hladkým vývrtem hlavně, jejichž délka hlavně je menší nebo je rovná 600 mm,*
- g) samonabíjecí zbraně, pokud mají vzhled samočinných zbraní, a*
- h) signální zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm.*

§ 6

Zbraně kategorie C

Zbraněmi kategorie C jsou

- a) jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm,*
- b) jednoranové nebo víceranové, opakovací nebo samonabíjecí dlouhé zbraně pro střelivo s okrajovým nebo středovým zápalem nebo pro střelivo se zápalem typu Lefauchaux neuvedené v § 5 písm. d) až f),*

c) více než dvouranové nebo opakovací zbraně zkonstruované na principu perkusních zámkových systémů a

d) tlumiče hluku výstřelu, kterými jsou zařízení určená pro použití s palnou zbraní a konstruovaná pro celkové snížení hluku výstřelu při ostré střelbě, a to včetně snížení hluku výstřelu ve směru střelby. (Zákon č. 119/2002 Sb.).

V díle 2 zákona č.119/2002 Sb. je dále upraveno Nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraně a střeliva. Níže je uvedeno několik paragrafů tohoto zákona, relevantních pro tuto práci.

§ 8

Nabývat do vlastnictví, s výjimkou dědění (§ 66), a držet nebo nosit zbraň nebo střelivo může pouze ten, kdo je držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence, pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 9

(1) Zbraň kategorie A a A-I je zakázáno nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit, pokud není dále stanoveno jinak. Zákaz podle věty první se nevztahuje na vývoz nebo dovoz uskutečňovaný podle zvláštního právního předpisu.

(2) Policie České republiky (dále jen "policie") může udělit výjimku, jde-li o zbraň kategorie A, držiteli zbrojního průkazu skupiny A nebo zbrojní licence skupiny A, F, G, H, I nebo J, který provádí

a) sběratelskou nebo muzejní činnost,

b) přepravu, střežení mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek nebo střežení objektů mimořádné důležitosti, anebo objektů důležitých pro obranu státu,

c) výrobní nebo obdobnou činnost, při které ke zkoušení výrobků nutně potřebuje zbraň kategorie A,

d) výuku a výcvik ve střelbě ze zbraní kategorie A, nebo

e) filmovou nebo divadelní činnost.

(3) Policie může udělit výjimku podle odstavce 2, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti. Výjimku lze časově omezit, je-li udělena podle odstavce 2 písm. b) až e). Za účelem posouzení, zda udělení výjimky neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti, je policie oprávněna požádat orgán veřejné moci, fyzickou osobu nebo právnickou osobu o poskytnutí potřebných podkladů a informací; dožádaný orgán nebo osoba žádosti vyhová bez zbytečného odkladu. Policie je oprávněna vyžádat si za účelem posouzení podmínek pro udělení výjimky opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

(4) Jde-li o udělení výjimky k nabytí vlastnictví nebo držení zbraně uvedené v § 4 písm. a) bodě 1, která podléhá zvláštnímu režimu kontroly podle závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu, musí předem vyslovit souhlas Ministerstvo obrany.

(5) Sběratelskou činností podle odstavce 2 písm. a) a podle § 11a odst. 1 písm. a) se rozumí činnost spočívající ve shromažďování a konzervaci palných zbraní, jejich hlavních částí nebo střeliva pro historické, kulturní, vědecké, technické, vzdělávací nebo památkové účely.

§ 11a

(1) Policie udělí výjimku pro nabytí vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie A-I, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti, držiteli

a) zbrojního průkazu skupiny A nebo držiteli zbrojní licence skupiny I nebo J za účelem sběratelské nebo muzejní činnosti,

b) zbrojního průkazu skupiny B nebo E anebo držiteli zbrojní licence skupiny F, G, H nebo J z důvodu

1. ochrany života, zdraví nebo majetku v citlivých prostorách; citlivými prostorami se rozumí prostory, jejichž nedotknutelnost je zaručena jiným právním předpisem, nebo místa, kde se zpravidla nacházejí snadno zranitelné cíle, nebo

2. výcviku k zajišťování nebo podílení se na zajišťování zabezpečení nebo ochrana kritické infrastruktury, objektů mimořádné důležitosti, objektů důležitých pro obranu státu, majetku mimořádné hodnoty nebo mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek,

c) zbrojního průkazu anebo zbrojní licence skupiny F, H, I nebo J pro vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické účely, nebo

d) zbrojního průkazu skupiny B nebo E nebo držitel zbrojní licence skupiny F, G, H, I nebo J z důvodu uvedeného v § 12 odst. 5, jde-li o zbraň, na níž byl vydán průkaz zbraně nejpozději ke dni 13. června 2017. (Zákon č. 119/2002 Sb.).

Dále je v § 11a v odstavci 3 Zákona o zbraních a střelivu uvedeno:

(3) Policie udělí výjimku, jde-li o zbraň uvedenou v § 4a písm. a) nebo b), také držitel zbrojního průkazu skupiny B, C nebo E, který předloží potvrzení vydané držitelem zbrojní licence, který se v rámci své činnosti zabývá sportovní střelbou, ze kterého vyplývá, že

a) tento držitel během posledních 12 měsíců aktivně trénoval nebo se účastnil soutěží ve střelbě a

b) zbraň splňuje specifikace požadované pro příslušnou sportovní střeleckou disciplínu.

§ 11b

Nabývat nadlimitní zásobníky za účelem jejich použití v samonabíjecí palné zbraní určené pro jednotné střelivo se středovým zápalem je oprávněn držitel zbrojního průkazu nebo držitel zbrojní licence, který není povinen vést evidenční knihu zbraní v centrálním registru zbraní, pouze na základě výjimky podle § 11a nebo na základě výjimky pro nadlimitní zásobníky, kterou příslušný útvar policie vydá žadateli za obdobných podmínek jako výjimku podle § 11a.

§ 12

(1) Zbraň kategorie B lze nabývat do vlastnictví a držet nebo nosit jen na základě povolení, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Střelivo do zbraně kategorie B může nabývat do vlastnictví, držet a nosit pouze držitel zbrojního průkazu nebo zbrojní licence v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny.

(3) O povolení podle odstavce 1 žádá držitel zbrojního průkazu nebo zbrojní licence na předepsaném tiskopise, jehož vzor stanoví prováděcí právní předpis. Obsahem žádosti musí být

- a) osobní údaje nebo údaje identifikující právnickou osobu,*
- b) údaje o zbrani, které se povolení týká, jsou-li žadateli známé,*
- c) číslo zbrojního průkazu nebo zbrojní licence a*
- d) důvod žádosti.*

(4) Držitel zbrojního průkazu, který má místo pobytu v jiném členském státě, je povinen též předložit předchozí souhlas tohoto členského státu s udělením povolení podle odstavce 1 nebo jeho prohlášení o tom, že předchozí souhlas není nezbytný, s překladem do jazyka českého, vyhotoveným tlumočnickem zapsaným v seznamu znalců a tlumočnicků.

(5) Příslušný útvar policie vydá povolení vlastnit nebo držet zbraň kategorie B, pokud má k tomu žadatel řádný důvod. Za řádný důvod se považuje

- a) provozování muzejnictví nebo sběratelské činnosti,*
- b) uskutečňování sportovní, lovecké, kulturní nebo jiné zájmové činnosti nebo příprava na povolání,*
- c) provozování koncesovaných živností v oboru zbraní a střeliva,*
- d) zajišťování ostrahy majetku a osob,*
- e) zabezpečování úkolů podle zvláštního právního předpisu, nebo*
- f) ochrana života, zdraví nebo majetku. (Zákon č. 119/2002 Sb.).*

Díl 3 zákona č. 119/2002 Sb. Zákona o zbraních a střelivu se věnuje zbrojním průkazům. Jsou zde uvedeny jednotlivé typy zbrojních průkazů, podmínky pro jejich získání, odebrání, oprávnění a povinnost majitelů zbrojních průkazů. Níže je uvedeno několik paragrafů z této části zákona č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu, které jsou k tématu práce relevantní.

§16

Zbrojní průkazy a jejich skupiny

(1) Zbrojní průkaz je veřejná listina, která fyzickou osobu opravňuje k nabývání vlastnictví a držení zbraně nebo střeliva do těchto zbraní v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu a v rozsahu těchto oprávnění k jejich nošení. Doba platnosti zbrojního průkazu je 10 let. Zbrojní průkaz lze vydat podle posudku o zdravotní způsobilosti s dobou platnosti kratší než 10 let.

(2) Zbrojní průkaz se rozlišuje podle účelu užívání zbraně nebo střeliva a podle rozsahu oprávnění do skupin

- a) A - ke sběratelským účelům,*
- b) B - ke sportovním účelům,*
- c) C - k loveckým účelům,*
- d) D - k výkonu zaměstnání nebo povolání, nebo*
- e) E - k ochraně života, zdraví nebo majetku.*

§ 18

(1) Příslušný útvar policie vydá zbrojní průkaz fyzické osobě, která splňuje tyto podmínky:

- a) má místo pobytu na území České republiky,*
- b) dosáhla předepsaného věku (§ 19),*
- c) je způsobilá k právním úkonům,*
- d) je zdravotně způsobilá (§ 20 a 20a),*
- e) je odborně způsobilá (§ 21),*
- f) je bezúhonná (§ 22) a*
- g) je spolehlivá (§ 23).*

(2) Příslušný útvar policie žádost o vydání zbrojního průkazu zamítne, jestliže žadatel nespĺňuje některou z podmínek uvedených v odstavci 1.

(3) Příslušný útvar policie může vydat rozhodnutí, jímž nevyhoví žádosti o vydání zbrojního průkazu, jestliže je žadatelem cizinec, který není

a) občanem členského státu,

b) občanem členského státu Organizace Severoatlantické smlouvy,

c) rodinným příslušníkem osoby uvedené v písmenu a), kterému byla vydána pobytová karta rodinného příslušníka občana Evropské unie, průkaz o povolení k pobytu pro cizince nebo povolení k trvalému pobytu na území České republiky,

d) cizincem, kterému byl na území České republiky povolen trvalý pobyt a přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území České republiky, nebo cizincem, kterému bylo takové právní postavení přiznáno na území jiného členského státu Evropské unie a bylo mu vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky,

e) rodinným příslušníkem osoby uvedené v písmenu d), kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky, nebo

f) osobou, které byl na území České republiky udělen azyl,

i když splní všechny podmínky uvedené v odstavci 1. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.

§ 20

Zdravotní způsobilost

(1) Zdravotní způsobilost žadatele o vydání zbrojního průkazu nebo držitele zbrojního průkazu posuzuje podle zákona upravujícího poskytování specifických zdravotnických služeb

a) registrující poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství,

b) poskytovatel pracovnělékařských služeb, jde-li o žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny D a držitele zbrojního průkazu skupiny D, který je zaměstnancem držitele zbrojní licence; žádá-li tento žadatel také o vydání zbrojního průkazu jiných skupin, je poskytovatel pracovnělékařských služeb oprávněn posoudit zdravotní způsobilost žadatele také v rozsahu jiných skupin zbrojního průkazu, nebo

c) registrující poskytovatel se specializací v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo v oboru všeobecné praktické lékařství, jde-li o žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny B nebo C, který je mladší než 19 let.

(2) Posuzujícím lékařem poskytovatele příslušného k vydání lékařského posudku je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství, v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo v oboru pracovní lékařství.

(3) Není-li držitel zbrojního průkazu v České republice registrován u konkrétního poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo nesdělil-li na vyzvu příslušného útvaru policie držitel zbrojního průkazu, u kterého poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství je v České republice registrován, může příslušný útvar policie v případě mimořádné prohlídky podle § 20a odst. 3 nebo 4 rozhodnout, že zdravotní způsobilost držitele zbrojního průkazu posoudí poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, kterého příslušný útvar policie určí s ohledem na včasné provedení lékařské prohlídky. Odvolání držitele zbrojního průkazu proti rozhodnutí příslušného útvaru policie podle věty první nemá odkladný účinek.

(4) Posudek o zdravotní způsobilosti vydává, jde-li o zaměstnance, poskytovatel pracovnělékařských služeb, v ostatních případech poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost na základě výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných odborných vyšetření. Další potřebná odborná vyšetření je posuzující lékař oprávněn vyžádat, pokud je to potřebné pro posouzení zdravotního stavu žadatele o vydání zbrojního průkazu nebo držitele zbrojního průkazu; přitom se přihledne také k rozsahu skupin zbrojního průkazu, pro které má být posudek vydán, a k povaze činnosti, kterou bude posuzovaná osoba jako držitel zbrojního průkazu vykonávat.

§ 20a

(1) Každý lékař, který v rámci poskytování zdravotních služeb zjistí nebo nabude důvodné podezření, že pacient trpí nemocí, vadou nebo stavem, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost podle tohoto zákona, je oprávněn u příslušného útvaru policie ověřit, zda je taková osoba držitelem zbrojního průkazu; příslušný útvar policie tyto údaje lékaři sdělí bez zbytečného odkladu. V případě zjištění, že taková osoba je držitelem zbrojního průkazu, lékař podle věty první oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu poskytovateli zdravotních služeb příslušnému k vydání posudku o zdravotní způsobilosti, pokud je mu znám.

(2) V případě, že lékař podle odstavce 1 zjistí u pacienta, který je držitelem zbrojního průkazu, pokud je mu tato skutečnost známa, změnu zdravotního stavu, která může představovat v souvislosti s nahlášením se zbraní přímé ohrožení života nebo zdraví, oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu poskytovateli zdravotních služeb příslušnému k vydání posudku o zdravotní způsobilosti, pokud je mu znám, a uvědomí policii. Příslušný útvar policie po oznámení skutečností podle věty první postupuje podle odstavce 3.

(3) Existuje-li důvodné podezření, že u držitele zbrojního průkazu došlo ke změně zdravotního stavu, která by mohla mít za následek ztrátu jeho zdravotní způsobilosti, může příslušný útvar policie vyzvat držitele zbrojního průkazu, aby se dostavil ke svému posuzujícímu lékaři a podrobil se lékařské prohlídce. O výzvě podle věty první příslušný útvar policie bez zbytečného odkladu informuje posuzujícího lékaře a sdělí mu důvody důvodného podezření. Držitel zbrojního průkazu je povinen se nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne oznámení výzvy podle věty první podrobit lékařské prohlídce u posuzujícího lékaře a předložit příslušnému útvaru policie nový posudek o zdravotní způsobilosti bez zbytečného odkladu po jeho převzetí. Posuzující lékař a lékař se specializací v příslušném oboru zajišťující další potřebná odborná vyšetření jsou povinni lékařskou prohlídku provést a zajistit odborná vyšetření u určeného poskytovatele bez zbytečného odkladu poté, kdy se držitel zbrojního průkazu k posuzujícímu lékaři poprvé dostavil. Pokud se držitel zbrojního průkazu k lékařské prohlídce nedostaví nebo se jí odmítne podrobit, posuzující lékař tuto skutečnost oznámí bez zbytečného odkladu příslušnému útvaru policie.

(4) Posuzující lékař, který u držitele zbrojního průkazu zjistí změnu zdravotního stavu, která vylučuje nebo omezuje zdravotní způsobilost podle tohoto zákona, je povinen nový posudek o zdravotní způsobilosti zaslat bez zbytečného odkladu příslušnému útvaru policie; u držitele zbrojního průkazu skupiny D je poskytovatel pracovnělékařských služeb povinen také informovat bez zbytečného odkladu zaměstnavatele držitele zbrojního průkazu skupiny D. V případě, že si posuzující lékař před vydáním nového posudku o zdravotní způsobilosti vyžádá provedení dalších potřebných odborných vyšetření, uvědomí o této skutečnosti příslušný útvar policie a uvede, zda u držitele zbrojního průkazu existuje podezření na změnu zdravotního stavu, která může představovat v souvislosti s nakládáním se zbraní přímé ohrožení života nebo zdraví.

§ 22

Bezúhonnost fyzické osoby

(1) Za bezúhonného podle tohoto zákona se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně uznán vinným trestným činem

a) vlastizrady, rozvracení republiky, teroru, teroristického útoku, účasti na teroristické skupině, financování terorismu, podpory a propagace terorismu, vyhrožování teroristickým trestným činem, sabotáže, vyzvědačství, válečné zrady, účasti na organizované zločinecké skupině, obecného ohrožení, získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou, ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla, zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny, vraždy nebo genocidia, za který byl uložen výjimečný trest nebo trest odnětí svobody na více než 12 let nebo mladistvému trestní opatření odnětí svobody nepodmíněně na 5 až 10 let,

b) uvedeným v písmenu a), za který byl uložen trest odnětí svobody na 5 až 12 let, nebo úmyslným trestným činem proti životu a zdraví, proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo jiným úmyslným trestným činem spáchaným se zbraní, za který byl uložen trest odnětí svobody převyšující 5 let a od ukončení výkonu trestu odnětí svobody neuplynulo alespoň 20 let,

c) uvedeným v písmenu a) nebo b) nebo jiným úmyslným trestným činem, jestliže od právní moci rozsudku nebo od ukončení výkonu trestu odnětí svobody v případě, že tento trest byl uložen,

1. neuplynulo alespoň 10 let, jestliže byl uložen trest odnětí svobody převyšující 2 roky,

2. neuplynulo alespoň 5 let, jestliže byl uložen trest odnětí svobody nepřevyšující 2 roky nebo jiný trest než trest odnětí svobody, nebo

3. neuplynuly alespoň 3 roky, jestliže bylo upuštěno od potrestání, podmíněně upuštěno od potrestání s dohledem, upuštěno od uložení trestního opatření mladistvému anebo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření mladistvému nebo byla sice vyslovena vina, ale nebyl uložen trest v trestním řízení, v němž došlo k pokračování trestního stíhání na žádost obviněného anebo obžalovaného, nebo nebylo uloženo trestní opatření poté, co bylo odstoupeno od trestního stíhání mladistvého podle zvláštního právního předpisu, nebo

d) spáchaným z nedbalosti za porušení povinností v souvislosti s držením, nošením nebo používáním zbraně nebo střeliva, pokud od právní moci rozsudku neuplynuly alespoň 3 roky.

(2) Za bezúhonného podle tohoto zákona se také nepovažuje ten, kdo byl v cizině pravomocně uznán vinným činem, jehož znaky odpovídají znakům některého z trestných činů uvedených v odstavci 1. Doba, po kterou není osoba považována za bezúhonnou, je obdobná jako v odstavci 1.

(3) Příslušný útvar policie požádá za účelem posouzení bezúhonnosti fyzické osoby o vydání opisu z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání opisu z evidence Rejstříku trestů a opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. Při posuzování bezúhonnosti fyzické osoby se nepřihlíží k zahlazení odsouzení podle zvláštního právního předpisu ani k jiným případům, v nichž nastává účinek, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

Spolehlivost fyzické osoby

(1) Za spolehlivého podle tohoto zákona se nepovažuje ten,

a) jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo pravomocně podmíněně zastaveno nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání, a dosud neuplynula zkušební doba nebo lhůta, v níž má být rozhodnuto, zda se osvědčil,

b) kdo prokazatelně nadměrně požívá alkoholické nápoje nebo prokazatelně požívá návykové látky, nebo

c) kdo pro vnitřní pořádek a bezpečnost představuje vážné nebezpečí svým jednáním, za které byl v posledních třech letech pravomocně uznán vinným ze spáchání více než jednoho přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku

1. na úseku zbraní a střeliva nebo na úseku munice,

2. na úseku používání výbušnin,

3. na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek nebo obdobného přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,

4. na úseku obrany České republiky,

5. proti veřejnému pořádku,

6. proti občanskému soužití,

7. proti majetku, nebo

8. na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství tím, že úmyslně neoprávněně zasáhl do výkonu práva myslivosti nebo do výkonu rybářského práva anebo úmyslně lovil zvěř nebo chytil ryby v době hájení.

(2) Příslušný útvar policie je oprávněn vyžádat si za účelem posouzení spolehlivosti fyzické osoby podle odstavce 1 písm. c) opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

§27

Odnětí zbrojního průkazu

(1) Příslušný útvar policie rozhodne o odnětí zbrojního průkazu, jestliže držitel zbrojního průkazu

a) pozbyl způsobilost k právním úkonům,

b) pozbyl zdravotní způsobilost,

c) přestal splňovat podmínky bezúhonnosti podle § 22 nebo spolehlivosti podle § 23, nebo

d) skupiny B nebo C mladší 18 let nebo skupiny D mladší 21 let přestal splňovat podmínky pro vydání zbrojního průkazu uvedené v § 19 odst. 3, 4, 5 nebo 6; to neplatí, ukončil-li držitel zbrojního průkazu skupiny C mladší 18 let nebo držitel zbrojního průkazu skupiny D mladší 21 let úspěšně příslušný vzdělávací program středního vzdělání.

(2) Občanské sdružení podle § 19 odst. 3, které doporučilo vydat zbrojní průkaz skupiny B členovi mladšímu 18 let, neprodleně oznámí příslušnému útvaru policie ukončení jeho členství ve sdružení, pokud je mladší 18 let. Střední škola nebo střední odborné učiliště, v jejichž osnovách je zahrnuta výuka myslivosti, neprodleně oznámí příslušnému útvaru policie ukončení studia držitele zbrojního průkazu skupiny C mladšího 18 let. Střední škola nebo střední odborné učiliště, v jejichž osnovách je zahrnuta výuka puškařského oboru nebo střeliva, neprodleně oznámí příslušnému útvaru policie ukončení studia držitele zbrojního průkazu skupiny D mladšího 21 let. Povinnost podle věty druhé a třetí pro střední školy a střední odborná učiliště neplatí, ukončil-li držitel zbrojního průkazu úspěšně příslušný vzdělávací program středního vzdělání.

(3) Odvolání proti rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu podle odstavce 1 nemá odkladný účinek. (Zákon č. 119/2002 Sb.).

1.7 Útoky aktivních střelců v České republice

Útoky aktivního střelce se již v České republice bohužel vyskytly. Níže je popsáno několik takovýchto útoků, které se na území ČR udály.

1.7.1 Střelba v Uherském Brodě

Dne 24. února 2015 ve 12:36 začal třiašedesátiletý Zdeněk Kovář střílet do hostů restaurace Družba v Uherském Brodě. Prvotní oznámení o střelbě bylo na lince 158 přijato ve 12:38. První hlídka policie dorazila na místo ve 12:47 a pokusila se do restaurace vniknout. Pachatel však po dvoučlenné hlídce vystřelil a policisté se proto rozhodli stáhnout. Ve 12:53 až 12:55 přijíždějí na místo další policisté. Ve 13:06 navázal policejní vyjednaváč telefonický kontakt s útočником. Střelec vyjednaváči oznámil, že má rukojmí a je ochoten vyjednávat. Pachatel však během vyjednávání odmítl propustit rukojmí a neumožnil ošetření raněných. Ve 14:14 střelec komunikaci ukončil. Policisté se ihned po ukončení komunikace pokusili navázat se střelcem kontakt přes okna restaurace, avšak během tohoto pokusu se z budovy ozval výstřel. Policie se neprodleně po výstřelu rozhodla do budovy vniknout. Zásahová jednotka, která byla tou dobou již na místě, ve 14:23 vnikla do restaurace, kde našla devět mrtvých včetně útočníka a muže, který se schovával na toaletě a během útoku nebyl zraněn (Pešek, 2021; Stránský, 2015).

1.7.2 Střelba v Ostravské nemocnici

Dne 10. prosince 2019 v 6:20 ráno přijel do areálu nemocnice dvačtyřicetiletý Ctirad Vitásek a začal si vytypovávat místo útoku. V 7:17 zahájil střelbu v čekárně Klinické úrazové chirurgie ve třetím patře nemocnice. Tisňová linka policie přijímá informaci o střelbě v 7:19. Neprodleně jsou na místo poslány všechny hlídky v okolí nemocnice. Okamžitě po příjezdu na místo v 7:24 policie vniká do budovy traumatologie, kde se nalézá čekárna, v níž ke střelbě došlo. V ten samý moment nebo chvíli předtím pachatel z místa odjíždí do bytu své matky, kde jí oznamuje, co provedl a že hodlá spáchat sebevraždu. V té době policie na místě činu provádí evakuaci a selekci osob během čehož jsou osoby prohledávány, zda u sebe nemají střelnou zbraň. K tomuto kroku se policie uchýlila, kvůli nemožnosti zjistit, zda se pachatel stále nalézá na místě činu nebo zda se nepokusí vmísit mezi evakuované a nezaútočí znovu. Chvíli po deváté hodině policie zveřejnila fotografii, na které měl být údajný pachatel střelby. Později policie oznámila, že se nejedná o pachatele, nýbrž o důležitého svědka. Za tuto mystifikaci se omluvil tehdejší ministr vnitra Jan Hamáček. Po přezkoumání kamerových záznamů a z výpovědi svědků se policii podařilo zjistit, jakým vozem útočník do areálu přijel a poté i jeho bydliště. Do akce byly povolány dva policejní vrtulníky s cílem lokalizovat střelcovo vozidlo. V 8:55 byla potvrzena totožnost útočníka, hlavně díky výpovědi jeho matky,

keré se krátce předtím ke střelbě přiznal. Díky výpovědím svědků bylo kolem desáté hodiny pachatelovo auto lokalizováno poblíž loděnice u chatové osady v obci Děhylov na Opavsku. Policie se na místo okamžitě přesunula a místo obklíčila. Střelec, pravděpodobně potom, co spatřil nad sebou prolétat policejní vrtulník, spáchal ve vozidle sebevraždu (Jiroušková, 2020; Pešek, 2021).

Na místě útoku zemřelo šest osob. Jedna osoba utrpěla vážná poranění, kterým po několika dnech nakonec podlehla (Pešek, 2021).

1.7.3 Střelba na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze

21. prosince 2023 se odehrál nejtragičtější případ střelby v historii České republiky. V budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze zabil čtyřicetiletý student této fakulty třináct lidí, dvacet pět zranil z toho deset těžce. Později pak v jedné z pražských nemocnic zemřela další oběť této střelby (e15, 2023).

21. prosince 2023 ve 12 hodin 19 minut dostává integrované operační středisko Krajského ředitelství Středočeského kraje informaci od Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje o oznámení ženy, že její syn David K. jí v SMS zprávě napsal, že má v úmyslu spáchat sebevraždu a je na cestě do Prahy. Ve 12:46 si policie vyžádala lokalizaci syna oznamovatelky. Ve 12:47 policie vstupuje do rodinného domu v obci Hostouň, kde je nalezeno tělo muže, později identifikovaného jako otce střelce. Policie se následně snaží opět o lokalizaci Davida K. pomocí signálu jeho mobilního telefonu, který byl v té době ovšem vypnutý. Ve 13:17 matka Davida K. policii uvádí, že její syn měl dopoledne odjet autobusem do Prahy na Filozofickou fakultu, kde studuje. Ve 13:20 se policie od matky Davida K. dozvídá, že vlastní několik střelných zbraní. V 13:56 policie zjišťuje, že David K. by měl mít vyučovací hodinu v budově Filozofické fakulty na adrese Celetná 20 v učebně 503. Na místo jsou okamžitě vyslány hlídky policie. Ve 14:09 policie u děkanky fakulty zjišťuje, zda je David K. v areálu Filozofické fakulty. Ve 14:22 začíná evakuace budovy v Celetné ulici s výjimkou třídy 503, kde se měl David K. nacházet. 14:25 je vyklizeno 5. patro, ve kterém by se měl David K. nacházet s výjimkou třídy, ve které měl vyučovací hodinu. Ve 14:28 policie vstupuje do třídy 503, zjišťuje, že David K. se zde nenachází. Ve 14:29 začíná prohledávání celé budovy Filozofické fakulty v Celetné ulici. Ve 14:59 dostává policie první oznámení o střelbě na Filozofické fakultě v ulici Jana Palacha. Na místo jsou okamžitě vyslány hlídky police, první hlídka je na místě v 15:05, další hlídky přijíždí na místo o minutu později. V 15:06 hlídka na místě

hlásí, že střelec je ve čtvrtém patře budovy. V 15:08 je hlášeno, že pachatel se nalézá úplně nahoře. V 15:09 dochází k uzavření stanice metra Staroměstská. 15:10 hlídka policie hlásí prohledání čtvrtého patra budovy, útočník zde nalezen nebyl. V 15:11 na místo dorazila Zásahová jednotka Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy. V 15:14 byl útočník spatřen na střeše budovy odkud střílel na lidi na ulicích okolo budovy. V 15:20 útočník spáchal sebevraždu střelou do hlavy. V 15:23 policie vyvádí osoby z budovy školy. V 15:42 je potvrzeno, že útočník je mrtvý. V 16:12 policie potvrzuje, že otec Davida K. nalezený v domě v Hostouni byl zastřelen (Fuchsová, 2024).

Policie poté uvedla, že dle balistické analýzy jedné ze zbraní nalezených v rodinném domě v Hostouni byla prokázána shoda se zbraní, která byla použita ke dvojnásobné vraždě v Klánovickém lese, jež se odehrála 15. prosince 2023. Šéf pražského oddělení vražd uvedl, že pachatel střelby na filozofické fakultě byl v souvislosti s těmito vraždami mezi podezřelými a k jeho zadržení zbývalo pár dní (e15, 2023).

1.8 Útoky Aktivních střelců v zahraničí

Útoky aktivních střelců se odehrály i v zahraničí. Níže jsou popsány útoky na obchodní centra, které se v poslední době v zahraničí udály.

1.8.1 Nákupní středisko Westgate

21. září 2013 přibližně ve 12:30 vtrhlo několik útočníků vyzbrojených útočnými puškami a granáty do obchodního domu Westgate v keňském Nairobi. Podle svědků se zaměřovali hlavně na osoby nevyznávající islám. Kdo neznal například jméno matky proroka Mohameda nebo nebyl schopen odříkat islámskou šahádu byl okamžitě zastřelen. První policejní akce se odehrála až po dvou a půl hodinách, kdy do obchodního domu kolem 15:00 vstoupila zásahová jednotka o počtu deseti policistů. Útočníkům, kteří byli podle některých zdrojů vyzbrojeni ručními protitankovými granáty a dokonce i 88 mm bezzákluzovým dělem, se podařilo tento zásah odrazit. Následovalo obléhání obchodního centra policií a keňskou armádou, které se podařilo ukončit až po třech dnech, kdy byla na místo dopravena elitní vojenská jednotka, která se na začátku incidentu nacházela na misi v Somálsku. K útoku se přihlásila somálská militantní organizace Aš-Šabáb. Útok měl být reakcí na vojenské akce podniknuté keňskou armádou v Somálsku. Během této události útočníci zabili 67 lidí. 175 civilistů a devět keňských vojáků bylo zraněno.

Keňský ministr vnitra uvedl, že se ozbrojeným složkám podařilo zabít tři útočníky a dalších deset zatkout (Gawron, 2018; Milenkovičová, 2013).

1.8.2 Obchodní centrum v Indianě

V neděli 17. července vešel do obchodního centra Greenwood Park Mall v americkém státě Indiana muž s útočnou puškou a několika zásobníky. Krátce před 18:00 místního času, začal útočník střílet do davu v jídelním koutku obchodního centra. Útočník zastřelil tři lidi a dva další zranil. Počet obětí střelby, by vzhledem k množství munice, které měl pachatel u sebe, mohl být mnohem větší. Naštěstí, téměř okamžitě po začátku střelby, útočníka zlikvidoval civilista (22 let) svojí legálně drženou zbraní (deník.cz, 2022).

1.9 Integrovaný záchranný systém na místě útoku aktivního střelce

V případě útoku aktivního střelce budou do řešení této situace zapojeny všechny základní složky integrovaného záchranného systému. Integrovaný záchranný systém, jeho složky a další nezbytné právní normy týkající se integrovaného záchranného systému jsou uvedeny v zákoně č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému. V tomto zákoně je uvedeno:

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) integrovaným záchranným systémem koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací,

b) mimořádnou událostí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací,

c) záchrannými pracemi činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin,

d) likvidačními pracemi činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí,

e) ochranou obyvatelstva plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku,

f) zařízením civilní ochrany bez právní subjektivity (dále jen "zařízení civilní ochrany") součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva; tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky,

g) věcnou pomocí je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce; věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce,

h) osobní pomocí je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce; osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce.

HLAVA II

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

§ 3

Použití integrovaného záchranného systému

Integrovaný záchranný systém se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.

§ 4

Složky integrovaného záchranného systému

(1) Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen "hasičský záchranný sbor"), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky.

(2) Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání (§ 21).

(3) V době krizových stavů se stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem. Pokud poskytovatelé zdravotních služeb uvedení ve větě první uzavřou s místně příslušným poskytovatelem zdravotnické záchranné služby nebo krajským úřadem dohodu o plánované pomoci na vyžádání (§ 21), začlení je hasičský záchranný sbor kraje do poplachového plánu integrovaného záchranného systému kraje a stanou se ostatními složkami integrovaného záchranného systému i pro období mimo krizový stav.

(4) Základní složky integrovaného záchranného systému zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky.

(5) Působením základních a ostatních složek v integrovaném záchranném systému není dotčeno jejich postavení a úkoly stanovené zvláštními právními předpisy.

(6) Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy (dále jen "hejtman") nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Při společném zásahu složek integrovaného záchranného systému (IZS) je v místě zásahu vždy jeden z příslušníků složky IZS označen jako velitel zásahu, který koordinuje postup jednotlivých složek. Dle zákona č. 239/2000 Sb. § 19 má tento velitel na místě zásahu poměrně rozsáhlé kompetence.

(1) Koordinování záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události (dále jen "místo zásahu") a řízení součinnosti těchto složek provádí velitel zásahu, který vyhlásí podle závažnosti mimořádné události odpovídající stupeň poplachu

podle příslušného poplachového plánu integrovaného záchranného systému. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení.

(2) Pokud na místě zásahu není ustanoven velitel zásahu podle odstavce 1, řídí součinnost těchto složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky integrovaného záchranného systému, která v místě zásahu provádí převažující činnost.

(3) Velitel zásahu je při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn

a) zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídít, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná, nařídít evakuaci osob, popřípadě stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost; tato osoba je povinna výzvě vyhovět,

b) nařídít bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí,

c) vyzvat právnické osoby nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci,

d) zřídit štáb velitele zásahu jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy štábu. Členy štábu jsou zejména velitelé a vedoucí složek integrovaného záchranného systému. Členy tohoto štábu mohou být dále fyzické osoby a zástupci právnických osob, se kterými složky integrovaného záchranného systému spolupracují nebo které poskytují osobní nebo věcnou pomoc,

e) rozdělit místo zásahu na sektory, popřípadě úseky a stanovit jejich velitele, kterým je oprávněn ukládat úkoly a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitelů sektorů a úseků. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

1.10 Typová činnost

Pro co nejlepší spolupráci jednotlivých složek IZS na místě zásahu zpracovává Ministerstvo vnitra prostřednictvím Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR typové činnosti složek IZS při společném zásahu (dále jen typová činnost) podle paragrafu 18 vyhlášky č. 328/2001 sbírky, vyhláška o některých podrobnostech

zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 sbírky. Typové činnosti jsou metodické normy o postupu jednotlivých složek IZS při záchranných a likvidačních pracích, s přihlédnutím na druh a charakter mimořádné události, na kterou navazují závazné interní předpisy jednotlivých složek (Hasičský záchranný sbor České republiky, © 2024b; Ministerstvo vnitra České republiky, © 2024a).

Generální ředitelství hasičského záchranného sboru zpracovalo celkem 19 typových činností, u kterých se předpokládá součinnost jednotlivých složek IZS. Pro účely této práce je nejdůležitější STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce (Hasičský záchranný sbor České republiky, © 2024b).

1.11 STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce

Typová činnost Amok – útok aktivního střelce obsahuje postup složek IZS vůči ozbrojenému pachateli, popřípadě ozbrojené skupině pachatelů označované jako aktivní střelec či střelci, který nebo kteří se pomocí střelné zbraně dopouští násilí na jiných osobách. Tato typová činnost předpokládá, že útočník je stále na místě a pokračuje v páchání trestné činnosti (STČ14/ IZS, 2013).

Aby postup jednotlivých složek proběhl co nejlépe, je v typovém v plánu definováno několik základních pojmů:

aktivní střelec – nebezpečný pachatel, který volil použití zbraně proti jiným osobám k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale také jednat o skupinu pachatelů. Nemá zábrany pro jakékoliv chování s cílem zabít nebo zranit co největší počet osob.

amok – jedná se o pracovní název, který ukazuje na zkratkovitost jednání aktivního střelce pro tento případ v trestněprávní rovině.

bezpečnostní uzávěra – stanoviště řízeného vstupu a výstupu do a z vnější zóny; bývá zpravidla umístěna na přístupové komunikaci tak, aby byla možnost provést odklon dopravy mimo vnější zónu.

eliminace aktivního střelce – neodkladný policejní zákrok vedoucí ke zneškodnění aktivního střelce. Eliminace má tři fáze – vyhledání, identifikace a provedení eliminace. Za provedení eliminace se považuje zadržení a zajištění, paralyzující zranění nebo smrt.

kontrolní stanoviště – místo kontrolovaného vstupu do nebezpečné zóny.

nástupní prostor složek IZS – prostor uvnitř vnější zóny určený k soustředění sil prostředků složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

nebezpečná zóna – prostor bezprostředního ohrožení života útokem aktivního střelce. Soustřeďují se zde výhradně síly a prostředky Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“), které zabezpečují eliminaci aktivního střelce. Bez svolení velitele zásahu je vstup do tohoto prostoru zakázán.

vnější zóna – prostor vymezený pro vedení zásahu; omezuje se zde volný pohyb osob a dopravních prostředků; prostor této zóny je vymezen hranicí vnější zóny. Soustřeďují se zde síly a prostředky složek IZS, které nezabezpečují eliminaci aktivního střelce. (STČ14/ IZS, 2013, s.4)

1.11.1 Etapy mimořádné události

Činnost při řešení mimořádné události lze rozdělit do dílčích etap:

- a) eliminace aktivního střelce,*
- b) vyžádání součinnosti složek IZS v rámci eliminace aktivního střelce,*
- c) záchranné a likvidační práce (zpravidla až po eliminaci aktivního střelce),*
- d) psychosociální pomoc osobám zasažených MU,*
- e) předání místa zásahu orgánům činným v trestním řízení. (STČ14/ IZS, 2013)*

1.11.2 Policie České republiky

V zákoně číslo 273/2008 Sbírky Zákon o Policii České republiky je uvedeno:

§ 1

Policie České republiky (dále jen „policie“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor.

§ 2

Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy

Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

§ 3

Policie působí na území České republiky, nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak. (Zákon 273/2008 Sb.)

V rámci integrovaného záchranného systému se při řešení mimořádných událostí policie řídí podle § 20 zákona č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky, ve kterém je uvedeno:

(1) Plněním úkolů k řešení mimořádných událostí a krizových situací se rozumí i příprava policie na ně.

(2) Policie jako základní složka integrovaného záchranného systému vykonává v místě provádění záchranných a likvidačních prací úkoly podle tohoto zákona.

(3) Policista nebo útvar policie se podílí na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory integrovaného záchranného systému a letecké podpory v krizových situacích,

a) jsou-li k tomu vycvičeni a vybaveni,

b) je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku a

c) jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem. (Zákon 273/2008 Sb.)

Při zákroku proti aktivnímu střelci je policista oprávněn, stejně jako při zákroku proti kterémukoliv jinému nebezpečnému pachateli, použít všech zákonných oprávnění, které mu legislativa České republiky umožňuje. Vzhledem k povaze události a předpokladu, že střelce bude nutné zneškodnit pomocí střelné zbraně, patří mezi důležitá ustanovení ve vztahu k zásahu proti aktivnímu střelci zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, zejména hlava III tohoto zákona, kde jsou uvedeny okolnosti vylučující protiprávnost:

§ 28

Krajní nouze

(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.

§ 29

Nutná obrana

(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

§ 30

Svolení poškozeného

(1) Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.

(2) Svolení podle odstavce 1 musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páčající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně; je-li takové svolení dáno až po spáchání činu, je pachatel beztrestný, mohl-li důvodně předpokládat, že osoba uvedená v odstavci 1 by tento souhlas jinak udělila vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům.

(3) S výjimkou případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v době činu v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe, nelze za svolení podle odstavce 1 považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.

§ 31

Přípustné riziko

(1) Trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.

(2) Nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jí byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.

§ 32

Oprávněné použití zbraně

Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem. (Zákon č. 40/2009 Sb.)

Další důležitá právní ustanovení v souvislosti se zásahem proti aktivnímu střelci se nalézají v již zmíněném zákoně o Policii České republiky, konkrétně v § 56 kdy:

(1) Policista je oprávněn použít zbraň

a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,

b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,

c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,

d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,

e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor;

f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,

g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo

h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

(2) Použití zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až f) je přípustné pouze za podmínky, že užití donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné.

(3) Před použitím zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(4) Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

*(5) Zbraní podle této hlavy se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.
(Zákon č. 273/2008 Sb.)*

Avšak zákrok proti aktivnímu střelci nemusí vždy skončit smrtí pachatele, ostatně jak je uvedeno ve čtvrtém odstavci § 56 zákona o Policii České republiky, policista musí co nejvíce šetřit život a zdraví osoby, proti které je veden zákrok. V takovém případě lze uplatnit § 26 zákona o Policii České republiky, kde je v odstavci 1 uvedeno, že policista je oprávněn zajistit osobu, která dle písmena a) *svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek*, popřípadě dle písmena g) *není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci.* (Zákon č. 273/2008 Sb.)

Při zákroku lze využít také oprávnění vyplývající z § 25 zákona o policii, kde je uvedeno:

(1) Policista je oprávněn omezit možnost volného pohybu osoby, která fyzicky napadá policistu nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozuj je majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout. (Zákon č. 273/2008 Sb.)

Vzhledem k povaze mimořádné události je logické, že hlavní složkou na místě útoku aktivního střelce bude Policie české republiky. Velitelem zásahu je tak příslušník policie, který postupuje v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb. § 19, jehož znění je uvedeno výše v textu.

Při útoku aktivního střelce je nejdůležitější co nejrychlejší eliminace útočníka. Z tohoto důvodu první hlídka policie, která na místo útoku dorazí, okamžitě zahájí eliminaci útočníka. Hlídky, které na místo dorazí v druhém sledu, tzv. druhosledové hlídky, se okamžitě zapojí do probíhající eliminace pachatele, pakliže se to již policistům na místě nepodařilo. Jeden příslušník druhosledové hlídky zůstává u policejního vozu s rozsvícenými majáky z důvodu zajištění komunikace s integrovaným operačním střediskem, zasahujícími policisty a dalšími složkami IZS. Policista, který se na místo zásahu dostaví jako první, se automaticky stává velitelem zásahu do doby, než je rozhodnuto o změně velení. Vzhledem k jeho činnosti související s eliminací střelce, kterou bude vykonávat na místě útoku, dojde k této změně velení při příjezdu ostatních policistů na místo. Velitel zásahu složek IZS na místě vymezení nebezpečnou zónu a následně informuje Operační středisko o jejím vymezení, popřípadě informuje vedoucí dalších složek, které se na místo již dostavily. Velitel zásahu dále určí vhodný nástupní prostor složek IZS. Vymezuje také vnější zónu, a to včetně bezpečnostních uzávěrů pro jejichž provedení včetně dopravních opatření lze využít městskou policii. Při stanovování vnější zóny a zřízení jednotlivých stanovišť zasahujících složek IZS je nutné neustále dohlížet na bezpečnost v této zóně. To pro případ, že by se pachatel pokusil na tuto zónu zaútočit, nebo pro případ, že pachatelů zapojených do tohoto útoku by bylo více. Další pachatelé by se mohli pokusit ve vnější zóně zaútočit na příslušníky složek IZS a oběti, které již byly z místa střelby evakuovány. V případě, že okolnosti dovolují, aby příslušníci IZS prováděli uvnitř nebezpečné zóny záchranné a likvidační práce, musí být pro tyto příslušníky zajištěna dostatečná ochrana v podobě doprovodu hlídky Policie České republiky (STČ14/ IZS, 2013).

Po eliminaci aktivního střelce velitel zásahu řídí a organizuje neprodlené zahájení třídění raněných, přitom organizuje místo zásahu tak, aby zdravotnická složka měla dostatek prostoru pro co nejrychlejší poskytování přednemocniční neodkladné péče. Dále vytváří prostředí a podmínky pro orgány činné v trestním řízení, kteří zajišťují identifikaci obětí a vyšetřování okolností útoku. Další činností po eliminaci aktivního střelce, kterou vykonává policie, je informování příbuzných obětí útoku a informování hromadných sdělovacích prostředků. K poskytování těchto informací jsou určeny příslušníci policie, kteří jsou kompetentní a oprávněni tyto informace podávat. Útok aktivního střelce bude mít zcela jistě negativní dopad na psychiku přeživších útoků a příbuzných obětí, proto je nutné, aby na místě mimořádné události byli v co nejkratším čase k dispozici specialisté a specializační týmy, jako je psycholog, členové intervenčního týmu nebo skupina krizové intervence (STČ14/ IZS, 2013).

Vymezení útvarů a organizačních článků policie, které se na tomto zásahu mohou podílet, je stanoveno v listu policie. Tento list obsahuje karty s konkrétními činnostmi na místě mimořádné události, zvláště pro jednotlivé organizační celky policie na místě zásahu, tedy velitele zásahu, úkoly operačních středisek složek integrovaného záchranného systému, činnost prvosledové a druhosledové hlídky na místě zásahu (STČ14/ IZS, 2013).

1.11.3 Hasičský záchranný sbor

Podle zákona č. 320/2015 Sbírky Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

§ 1

(1) Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“) je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.

(2) Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy. (Zákon 320/2015 Sb.)

1.11.4 Jednotky požární ochrany

Jednotkou požární ochrany (dále jen „jednotka PO“) se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.).

Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací. (Hasičský záchranný sbor České republiky, © 2024a)

Jednotky požární ochrany na místě mimořádné události úzce spolupracují s Policií České republiky a zdravotnickou záchrannou službou, přičemž těmto složkám poskytují síly a prostředky pro zvládnutí této mimořádné události. Stejně jako zdravotnická záchranná služba (ZZS) i jednotky požární ochrany budou v prvotní fázi umístěny v nástupním prostoru složek IZS ve vnější zóně. V této zóně mohou zejména spolupracovat se ZZS při třídění raněných a jejich následnému transportu na stanoviště přednemocniční neodkladné péče. Na vyžádání velitele zásahu mohou jednotky požární ochrany v bezpečné zóně poskytnout PČR prostředky a techniku nutnou pro zvládnutí této mimořádné události, jako například výškovou techniku pro odstřelovače nebo osvětlení místa mimořádné události. Dále mohou být použity pro hašení požáru, který během zásahu vznikne, popřípadě pomoci policii se vstupem do uzavřených prostor. V takovémto případě ovšem policie musí jednotkám požární ochrany, jež zasahují v nebezpečné zóně, zajistit dostatečnou ochranu před aktivním střelcem (STČ14/ IZS, 2013).

1.11.5 Zdravotnická záchranná služba

Dle zákona č. 374/2011 Zákona o zdravotnické záchranné službě, podle § 2

(1) Zdravotnická záchranná služba je zdravotní službou, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li dále stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Součástí zdravotnické záchranné služby jsou další činnosti stanovené tímto zákonem.

(2) Na poskytování zdravotnické záchranné služby se použijí ustanovení zákona o zdravotních službách, nestanoví-li tento zákon jinak. (Zákon č. 374/2011 Sb.)

Prioritním úkolem na místě MU je pro ZZS poskytnutí neodkladné přednemocniční péči osobám postiženým touto mimořádnou událostí. Vzhledem k nebezpečí útoku ze strany útočníka na příslušníky ZZS budou v prvotní fázi veškeré síly a prostředky zdravotnické záchranné služby soustředěny do vnější zóny, kde bude poskytována přednemocniční neodkladná péče (STČ14/ IZS, 2013).

Zdravotnické operační středisko záchranné služby určí vedoucího zdravotnické složky, který v místě mimořádné události koordinuje postup a činnost zdravotnické složky. V případě, že se bude jednat o mimořádnou událost s hromadným postižením osob, zřídí vedoucí zdravotnické složky na místě skupinu, která oběti útoku aktivního střelce bude třídit, pravděpodobně pomocí metody Start. Dále určí skupinu pro přednemocniční neodkladnou péči, která bude poskytovat základní ošetření zraněných a dále pak skupinu pro odsun zraněných z místa mimořádné události. Vedoucí zdravotnické složky po celou dobu zásahu koordinuje činnost jednotlivých skupin. Vedoucí zdravotnické složky si taktéž může prostřednictvím zdravotnického operačního střediska vyžádat na místo pomoc poskytovatelů dopravní zdravotnické služby, s jejichž pomocí může dopravit lehce raněné osoby do zdravotnického zařízení. Pokudliže to zdravotní stav raněných dovoluje, umožní vedoucí zdravotnické složky policistům položit otázky zraněným osobám, popřípadě umožní jejich identifikaci, protože i mezi raněnými se může schovávat další aktivní střelec (STČ14/ IZS, 2013).

Příslušníci zdravotnické složky mohou na žádost velitele zásahu, avšak po domluvě s vedoucím zdravotnické složky, vstoupit do nebezpečné zóny, kde mohou poskytnout přednemocniční neodkladnou péči raněným osobám, avšak pouze za doprovodu policistů, kteří jim jsou během poskytování péče schopni zajistit dostatečnou ochranu. Přitom je ale respektováno právo vedoucího výjezdové skupiny rozhodnout o neposkytnutí PNP podle § 19 odstavce 3 zákona č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě, ve kterém se uvádí, že je možné rozhodnout o neposkytnutí PNP v případě, kdy by při poskytování PNP byly bezprostředně ohroženy životy nebo zdraví členů výjezdové skupiny, nebo by PNP měla být poskytnuta za podmínek, pro jejichž zvládnutí nebyli členové výjezdové skupiny vyškoleni či vybaveni vhodnými technickými, nebo osobními ochrannými prostředky, přičemž poskytnutí PNP si to vyžaduje (STČ14/ IZS, 2013).

1.11.6 Městská policie

V zákoně č. 553/1991 Sb. Zákon České národní rady o obecní policii se uvádí:

§ 1

(1) Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou.

(2) Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce²⁾ a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.

(3) Obecní policie spolupracuje v rozsahu stanoveném tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem s orgány veřejné moci.

(4) Obecní policie zřízená obcí, která je městem nebo statutárním městem, a v hlavním městě Praze se označuje městská policie.

(5) Obecní policie může jí svěřené úkoly plnit i na území jiné obce, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.

§ 2

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona

a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,

b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,

c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,

d) se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,

e) se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,

f) se podílí na prevenci kriminality v obci,

g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích⁵⁾ v obci,

h) odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce,

i) poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra (dále jen „ministerstvo“) na požádání údaje o obecní policii. (Zákon 553/1991 Sb.)

Strážníci městské policie mohou být během mimořádné události využiti k poskytování informací o místě zásahu, o konkrétním objektu. Dále se mohou podílet na vytváření uzávěrky vnější zóny a organizování dopravních opatření podle pokynů PČR. Například mohou provádět uzavírky komunikací nebo řízení dopravy kolem místa mimořádné události. Na žádost velitele zásahu, popřípadě na žádost integrovaného operačního střediska krajského ředitelství policie, mohou být strážníci městské policie využiti také k eliminaci aktivního střelce, avšak jak je uvedeno v typové činnosti, jejich zapojení do eliminace útočnicka je výhradně na základě dobrovolnosti strážníků městské policie (STČ14/ IZS, 2013).

1.12 Chování během útoku

Predikce útoku aktivního střelce, tedy kdy a kde k útoku dojde, je velmi těžká a pro normálního člověka takřka nemožná. V běžném životě je nutno počítat s tím, že útok aktivního střelce se může odehrát kdykoliv a kdekoliv. Útok přichází zpravidla bez jakéhokoliv varování, a je tedy nemožné se na takovýto útok předem připravit. Mezi odborníky však panuje shoda na několika základních pravidlech, při jejichž dodržení je velká šance na přežití takového útoku. Vzhledem k možnosti útoku aktivního střelce již mnoho zemí vytvořilo doporučené modely chování pro takovéto situace. Níže jsou uvedeny modely chování ze Spojených států amerických, několika států Evropy, a nakonec České republiky (Pipiš, 2022).

1.12.1 Americký model chování

Podle zprávy amerického ministerstva spravedlnosti došlo na území Spojených států amerických v letech 2000 až 2019 k celkem 333 útokům aktivního střelce. Vzhledem k této skutečnosti vytvořilo federální Ministerstvo vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických (USA) informativní leták o tom, jak se má člověk při útoku aktivního střelce chovat. Z důvodu četnosti těchto útoků si i některé soukromé společnosti vytvářejí podobné příručky. Jako příklad lze uvést společnost North Bay Schools Insurance Authority, která zajišťuje komerční pojištění školských zařízení. Vzhledem k poměrně častým útokům na tato zařízení ve Spojených státech je informovat studenty o správném

chování v dané situaci velmi důležité a může přispět k zmenšení počtu obětí při takovémto útoku (Pipiš, 2022; U.S. department of justice, 2021).

V případě, že se oběť nachází na místě, kde došlo k útoku aktivního střelce, je dle amerického modelu nutné řídit se 3 základními zásadami: útek, úkryt a boj. Dodržování tohoto pořadí by mělo být striktně dodržováno. V případě, kdy dojde ke střelbě, měla by se oběť střelby v první řadě snažit z místa střelby utéct. Pakliže tento útek není z nějakých důvodů možný, měla by vyhledat vhodný úkryt. Pokud útočník úkryt najde, popřípadě se pokusí do tohoto úkrytu vniknout, přichází na řadu třetí fáze a tou je boj (Doss a Shepherd, 2015).

Tyto jednotlivé fáze mají své zákonitosti. V případě první fáze, kterou je útek, lze mezi tyto zákonitosti zařadit body:

- mít plán – Měli bychom vědět, kde se v areálu, nebo v budově nacházím a kudy mohu popřípadě utéct.
- mít volné ruce – Během útěku se nesnažit zachránit svoje věci, ale primárně zachránit si svůj život.
- vnímat okolí – Při útěku poslouchat střelbu, snažit se určit směr odkud přichází a zároveň dávat pozor na ostatní lidi kolem, zda se nesnaží upozornit na směr, odkud střelec přichází. Tím lze zabránit tomu, abychom střelci vběhli přímo do rány.
- varování ostatním – Během útěku je dobré varovat svoje okolí, upozornit ostatní na vzniklou situaci a lidi okolo sebe, pakliže je to možné, poskytnout pomoc při útěku.
- utéct dostatečně daleko – Útek z budovy či areálu, ve kterém se útok probíhá, ještě neznamena naprosté bezpečí. Útočník může střílet z budovy skrz okna ven. Je tedy důležité utéct dostatečně daleko, tak aby po mně útočník nemohl střílet.
- dát jasně najevo, že nejsem ozbrojen – V objektu či areálu, kde k útoku dochází, může být na místě ozbrojená ochranka, nebo by v řádech několika minut na místo měly dorazit jednotky policie, které se budou snažit útočníka eliminovat. Je tedy dobré dát jasně najevo, že nejsem útočník, ale oběť, dát důrazně a jasně najevo, že nejsem ozbrojen a že nepředstavuji hrozbu. Tím se omezí možnost zranění či smrt způsobená ze strany zasahujících policistů či ochrankou na místě.
- nevytvářet cíle – V případě úspěšného útěku by se člověk neměl shromažďovat ve skupinkách před vstupy do objektu a podobně (Doss a Shepherd, 2015).

V případě, kdy není možný útek, je třeba vyhledat vhodný úkryt. Jako nejvhodnější se jeví místnost s pevnými stěnami a uzamykatelnými dveřmi. Stejně jako předchozí fáze i fáze ukrytí má své zákonitosti:

- dveře a zámek – Ideálním místem pro úkryt je místnost s pevnými stěnami a uzamykatelnými dveřmi. V případě, že dveře není možné uzamknout, je třeba kliku zablokovat jakýmkoliv možným způsobem.
- zablokování vchodu – U dveří je vhodné vytvořit takovou překážku, aby i v případě, že se útočníkovi podaří překonat dveře, nebylo možné do místnosti vstoupit, popřípadě aby byl vstup co nejvíce náročný, a útočník tak od své snahy dostat se do místnosti upustil.
- znemožnění orientace – Pokud se v úkrytu nachází nějaké prostředky jako například světlo, hudba, zapnutá televize, které by útočníka mohly upozornit na to, že se v místnosti někdo ukrývá, je třeba tyto věci vypnout.
- zmizet – V případě, že osoba nebo osoby v úkrytu mají u sebe mobilní telefon, je dobré tyto telefony uvést alespoň do tichého režimu, aby nedošlo k prozrazení tohoto úkrytu.
- vytrvat – I v případě, kdy se stane, že útok již skončil, neměli by lidé opouštět úkryt do doby, kdy k tomu budou vyzváni zasahujícími policisty.
- připravit se na fázi boje – V okamžiku ukrytí existuje možnost, že útočník bude objekt prohledávat, hledat další oběti, a proto je nutné počítat s možností, že úkryt bude odhalen a osoby v úkrytu budou muset s útočníkem bojovat. Je dobré si tedy připravit nějaké věci, které se v úkrytu nachází nebo které má člověk u sebe a připravit si je jako improvizovanou zbraň proti útočníkovi.

V návaznosti na první a druhou fázi je nutné co nejdříve uvědomit o útoku policii. Jestliže není možné s operátorem tísňové linky mluvit, stačí jen vytočit číslo tísňového volání a nechat operátora, aby situaci vyhodnotil sám.

V případě, že není možné objekt či areál opustit, aniž bychom se vystavili střelci, nebo pokud se střelec snaží dostat do úkrytu, přichází na řadu třetí fáze a tou je boj. V případě boje je dobré mít v ruce nějaký předmět, který lze použít jako improvizovanou zbraň. Je také výhodou, když se v úkrytu nachází více osob, které jsou schopné spolupracovat a rozdělit si tak jednotlivé úkoly. V zásadě se jedná o to, kdo se bude snažit útočníkovi znemožnit použití zbraně, a kdo se bude snažit útočníka nějakým způsobem eliminovat.

V případě, že se podaří útočnicka přemoci, nedoporučuje se brát si útočnickovu zbraň. Mohlo by totiž dojít k omylu ze strany zasahujících policistů nebo ochranky objektu a oběť by mohla být zaměněna s útočníkem a zastřelena (Doss a Shepherd, 2015).

1.12.2 Evropský model chování

I evropské země stejně jako Spojené státy vydávají pro své občany informativní letáky o tom, jak se v případě takového útoku chovat. Například Francie po událostech z listopadu 2015 vytvořila svůj vlastní informativní leták (Příloha 1), který následně převzalo Španělsko a po přeložení do španělského jazyka jej bez jakýchkoliv vizuálních úprav vydalo pro své občany (Pipiš, 2022).

Ve Francii a Španělsku je doporučený postup obdobný jako ve Spojených státech amerických, avšak je rozdělen do čtyřech fází. První a druhá fáze, útek a úkryt, jsou totožné jako u amerického modelu. Liší se však ve třetí fázi. Francouzský model předpokládá, že po úspěšném útěku nebo úkrytu bude dostatek času na informování policie o probíhajícím útoku. Informování bezpečnostních složek je tedy fáze tři. Po telefonátu na tísňovou linku pak může dojít k tomu, že se útočník pokusí dostat do úkrytu a v tu chvíli nastává čtvrtá fáze boj. Tento model počítá i s tím, že oběť se bude nacházet v bezprostřední blízkosti útočnicka a nebude možné bezpečně utéct. V takovém případě by měla okamžitě nastat fáze boje (Gouvernement, 2023; Pipiš, 2022).

Doporučení, jak se v případě útoku chovat, vydalo i Švýcarsko (Příloha 2). I zde je postup rozdělen do třech fází a sice na útek, úkryt a kontaktování bezpečnostních složek. Na rozdíl od výše uvedených zde chybí jakékoliv doporučení pro případ přímé konfrontace s útočníkem (Bundesamt für Polizei, 2017; Pipiš, 2022).

1.12.3 Český model chování

Vzhledem k tomu, že útoky aktivních střelců se nevyhnuly ani České republice, tak se touto problematikou v minulosti zabývalo již několik tuzemských institucí, jež vydaly doporučení k tomu, jak se lidé na místě takového útoku mají chovat. Policie České republiky například vydala informativní leták podobně, jak bylo popsáno výše. Policie České republiky na svém youtube kanále v roce 2017 zveřejnilo video s názvem Utíkej, schovej se a bojuj. V něm názorně ukazují způsoby chování lidí při takovémto útoku. V roce 2018 taktéž Česká televize vydala sérii dokumentárních filmů s názvem Stav

ohrožení, v níž byla jedna epizoda věnována, útoku aktivního střelce (Česká televize, 2018; Penc a Beránek, 2017).

Český model chování při útoku aktivního střelce vychází z amerického modelu. První a druhá fáze, útek a úkryt, jsou tedy totožné stejně jako u všech ostatních modelů. Třetí fáze, narozdíl od Francie a Španělska, není oznámení na tísňovou linku o probíhajícím útoku, ale boj. Oznámení na tísňovou linku by stejně jako v USA mělo být součástí první nebo druhé fáze, tedy útěku nebo ukrytí. V případě útěku by telefonát měl přijít na řadu až ve chvíli, kdy je jedinec v bezpečné vzdálenosti a nehrozí mu bezprostřední nebezpečí. V případě, že oběť volá z úkrytu, neměl by telefonát útočnicka na tento úkryt upozornit. Pokud není možné uskutečnit hovor, aniž by došlo k prozrazení úkrytu, oběť by tento hovor neměla uskutečnit (Pipiš, 2022).

Bývalí náčelník Vojenské zpravodajské služby generál Andor Šándor ve své knize Jak přežít nejen teroristický útok (2017), pojednává, jak by se oběť při útoku aktivního střelce měla zachovat v závislosti na vzdálenosti od útočnicka (Šándor, 2017).

Dle generála Šándora by jedinec měl, v případě že je útočnick blízko, zareagovat takto:

- zalehnout na zem
- nezvedat hlavu
- chránit zalehnutím své děti a blízké
- nic nepozorovat

V případě, že je střelec daleko, by se člověk měl zachovat následovně:

- utéct
- skrčit se a kličkovat
- ukryt se na příhodném místě
- nic nepozorovat (Šándor, 2017)

V dokumentu České televize byla také zmíněná možnost, že se do úkrytu bude snažit dostat další člověk, jenž se bude snažit ukryt před útočnickem. Dle názoru odborníků, kteří se na tomto dokumentu podíleli, by osoby nalézající se v úkrytu, neměly v takovéto situaci za žádných okolností dveře otevírat a pouštět další osoby do úkrytu. Byť se toto může jevit jakkoli nemorální, sobecké, má to své logické opodstatnění. Osoba v úkrytu nemůže nikdy stoprocentně vědět, zda člověk snažící se do úkrytu dostat, je skutečně

další potenciální oběť, nebo se lstí snaží do tohoto ukrytu dostat útočník (Česká televize, 2018).

2 Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

1. Zjistit, jakým způsobem je zajištěna ochrana obchodních center proti aktivnímu střelci
2. Zhodnotit míru ochrany obchodních center vzhledem k hrozbě aktivního střelce

2.2 Hypotézy

1. Vedení obchodních center si uvědomují potencionální hrozbu útoku aktivního střelce a dostatečně obchodní centra před touto hrozbou chrání.
2. Policie si je vědoma rizika útoků aktivního střelce na obchodní centra a věnuje jejich bezpečnosti dostatečné úsilí.

2.3 Výzkumné otázky

1. Jakým způsobem je zajištěna bezpečnost obchodních center proti aktivním střelcům?
2. Jakým způsobem zajišťuje Policie ČR ochranu obchodních center proti aktivním střelcům?

3 Metodika výzkumu

Pro tuto práci byla vybrána dvě obchodní centra, konkrétně obchodní centrum IGY a obchodní dům Dvořák.

Nákupní centrum IGY leží v centru Českých Budějovic. Areál centra tvoří dvě budovy, které rozděluje ulice Pekárenská. V původní budově centra je přízemní a jedno nadzemní patro určené pro obchodní jednotky. Ve druhém patře se pak nachází multikino s celkem devíti sály. K tomuto objektu přiléhá i kancelářská budova, která má celkem sedm pater. V této části jsou kanceláře pro management obchodního centra a dalších firem, které si zdejší kanceláře pronajímají. Součástí objektu je i nadzemní parkoviště, které má čtyři patra. Druhá budova, která byla dostavěna v roce 2017 disponuje dvěma patry pro obchodní činnost a dvěma patry nadzemních garáží. Oba objekty jsou spojené průchodem v prvním patře, který vede nad ulicí Pekárenská. Celková obchodní plocha centra je přibližně 35 000 metrů čtverečních, nabízí prostor pro 121 obchodních jednotek a možnost parkování pro až 700 vozidel.

Obchodní dům Dvořák se nachází v centru Tábora na třídě 9. května. Obchodní dům má dvě podzemní patra garáží a tři patra určená pro jednotlivé obchody s prostorem pro celkem 93 obchodních jednotek. Součástí budovy jsou též kanceláře pro management obchodního domu.

Obchodní centrum IGY bylo vybráno, protože se jedná o největší nákupní centrum v Jihočeském kraji s vysokou návštěvností. Jeví se tedy jako ideální místo pro útok aktivního střelce, jemuž jde o usmrcení co největšího počtu lidí během krátké doby.

Obchodní dům Dvořák byl vybrán z toho důvodu, že se jedná o tradiční obchodní centrum stejně jako v případě obchodního centra IGY. Dalším důvodem pro vybrání tohoto obchodního centra k výzkumu je, že se nalézá nikoliv v krajském, nýbrž v okresním městě, a jeho prodejní plocha a návštěvnost je menší, než je tomu v případě obchodního centra IGY. Je tak možné porovnat, zda se liší míra ochrany mezi různě velkými a navštěvovanými obchodními centry.

Výzkumná část práce byla prováděna kvalitativně, pomocí polostrukturovaných rozhovorů a veřejně dostupných zdrojů.

Pro ověření první hypotézy byl proveden rozhovor se zástupci obchodního centra IGY a obchodního domu Dvořák, kteří mají na starost zabezpečení objektů. Tito pracovníci byli dotazováni, jakým způsobem je zajištěna ochrana objektů a jakým způsobem spolupracují s Policií České republiky a s městskou policií v daném městě. Zástupci těchto obchodních center byli uděleni souhlas k pořízení zvukového záznamu rozhovoru, avšak pod podmínkou, že tyto záznamy nebudou zveřejněny, proto nejsou součástí této práce. Nejprve byla, pro obě zkoumaná centra, vyhodnocena celková míra ohroženosti podle metodiky Kalvacha a Vangeliho (2018). Zjištěné skutečnosti o způsobu ochrany obchodních center, získané z polostrukturovaných rozhovorů, pak byly seřazeny podle metodiky s názvem Bezpečnostní plán měkkého cíle, aneb co by nemělo být opomenuto při jeho zpracování, vydané Ministerstvem vnitra (2019), a porovnány mezi sebou.

Pro ověření druhé hypotézy byl opět proveden polostrukturovaný rozhovor s příslušníky policie, kteří mají problematiku ochrany obchodních center, potažmo ochrany měkkých cílů obecně, na starosti.

Tito policisté byli dotazováni, jakým způsobem policie zajišťuje ochranu obchodních center a jak se policie na útoky na měkké cíle připravuje. Zároveň byly prostudovány dokumenty, které Ministerstvo vnitra k této problematice zveřejnilo.

4 Výsledky

Nejprve bude provedeno hodnocení míry ohroženosti měkkého cíle. Poté bude posuzována míra ochrany obchodního centra IGY a Obchodního domu Dvořák a bude rozebráno, jakým způsobem je zajištěna jejich bezpečnost.

4.1 Hodnocení ohroženosti měkkého cíle

Ministerstvo vnitra v roce 2018 vydalo metodiku Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle, jejímž cílem bylo pomoci zodolnit měkké cíle v České republice za pomoci účelného systematického přístupu k jejich zabezpečování. Při zpracování této metodiky bylo vycházeno z poznatku, že největším problémem při zajišťování ochrany měkkých cílů není nedostatek prostředků nebo materiálního vybavení, ale jejich neúčelné vynakládání a neznalost skutečných potřeb (Kalvach a Vangeli, 2018).

Postup vyhodnocení (míry) ohroženosti měkkého cíle má tři fáze:

I. Fáze

- Vymezení toho, co chci chránit. (v případě obchodních center chceme chránit životy a zdraví lidí)
- Vymezení, od kterých osob, skupin, organizací hrozí potencionální útok
- Vymezení očekávaných způsobů útoku těchto osob nebo skupin
- Shrnutí výše uvedeného do seznamu možných způsobů útoku

II. Fáze

Stanovení možných míst a časů útoku pro každý jednotlivý možný způsob ze seznamu

III. Fáze

- Určení pravděpodobnosti výše vymezených způsobů útoku (podle dostupnosti prostředků potřebných k provedení útoku, frekvence výskytu způsobu útoků a složitosti provedení útoku)
- Určení dopadu výše vymezených způsobů útoku (podle míry dopadu na zdraví a životy, dopadu na objekt, podle finančního dopadu, a dopadu na společenství)
- Stanovení celkové míry ohroženosti konkrétního měkkého cíle

Jak je uvedeno výše, především chceme ochránit životy a zdraví osob nalézajících se v obchodním centru (Kalvach a Vangeli, 2018).

Jako možné původce útoku jsou v metodice Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle uvedeny:

1. Násilníci zapojení do klasické kriminální činnosti
2. Psychicky nemocné osoby
3. Mstící se zaměstnanci nebo klienti
4. Skupiny organizovaného zločinu
5. Extrémisté a osoby útočící z nenávisti
6. Teroristé

(Kalvach a Vangeli, 2018).

V případě aktivního střelce v obchodním centru považují za nejméně pravděpodobné, že by se takového činu dopustily osoby zapojené do klasické kriminální činnosti, protože tito jedinci se v obchodních centrech dopouštějí drobných krádeží, při kterých zpravidla nikoho neohrožují na životě nebo na zdraví. Stejně tak za nepravděpodobné považují, že by se takového činu dopustila skupina organizovaného zločinu.

Vzhledem k tématu této práce je jediný způsob útoku, se kterým bude při vyhodnocování míry ohrožení obchodních center pracováno, útok za pomoci střelné zbraně.

Cílem aktivních střelců je usmrtit nebo zranit co největší počet lidí. Lze tedy očekávat, že v případě, že by útočník takovýto čin plánoval, útočil by v odpoledních hodinách, kdy se v nákupních centrech nachází největší množství lidí.

Pro určení pravděpodobnosti výše vymezeného způsobu útoku, určení dopadu a pro stanovení celkové míry ohroženosti konkrétního měkkého cíle je v metodice Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle, kterou vydalo ministerstvo vnitra, uvedena metoda, jejíž principy vychází z přístupu izraelských bezpečnostních expertů Arye Kastena a Uzi Morea. Tato metoda je využívána jak vládními organizacemi, tak i v soukromém sektoru. Na jejím principu je například založen software společnosti Resolver, který využívá řada vládních, zdravotnických či vzdělávacích organizací. Pomocí této metodiky bude postupováno i v této práci (Kalvach a Vangeli, 2018).

4.1.1 Určení pravděpodobnosti daného útoku v Obchodním centru IGY

To, zda k danému útoku dojde, lze stanovit posouzením několika podkategorií. Jako ty základní metodika uvádí:

- A. Dostupnost prostředků daného způsobu útoku
- B. Výskyt daného způsobu útoku
- C. Složitost provedení daného způsobu útoku

Tyto podkategorie jsou určeny kvalifikovaným odhadem na stupnici 1–7 (Kalvach a Vangeli, 2018).

A. Dostupnost prostředků daného způsobu útoku

U dostupnosti prostředků potřebných k útoku se hodnotí, zda se jedná o zbraň, kterou je schopen použít každý, nebo je pro její použití zapotřebí zaškolení či nějaký trénink (např. použití auta k nájezdu do davu lidí v porovnání s útokem za pomoci odstřelovací pušky). Dále je posuzována dostupnost dané zbraně, tedy zda je zbraň volně dostupná a může si ji obstarat kdokoliv, nebo je na ni potřeba povolení či ji není možné získat legálně. Poslední faktor, který je v případě dostupnosti posuzován, je doba dodání, tedy zda se jedná o zbraň, která je běžně dostupná, nebo zda se jedná o zbraň obtížně a zdlouhavě získatelnou (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 1 Dostupnost prostředků daného způsobu útoku, Obchodní centrum IGY

Beze zbraně	7
Zbraň běžně dostupná (např. nůž)	6
Více zbraní běžně dostupných zbraní méně běžně dostupná (např. auto)	5
Zbraň na povolení případně více takovýchto zbraní (např. střelná zbraň)	4
Zbraň získatelná kriminální činností (černý trh apod.) bez potřeby odborného zaškolení	3
Zbraň získatelná kriminální činností s potřebou odborného zaškolení s krátkou dobou dodání	2
Zbraň získatelná kriminální činností s potřebou odborného zaškolení s dlouhou dobou dodání	1

Zdroj: Vlastní

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá problematikou aktivního střelce, byla zde v tabulce 1 vybrána možnost: Zbraň na povolení případně více takovýchto zbraní (např. střelná zbraň) s číselnou hodnotou 4.

B. Výskyt daného způsobu útoku

Hodnocením výskytu útoku je stanovováno, jak je daný způsob provedení útoku pro potencionální útočníky „atraktivní.“ Posuzuje se, zda k útoku na daný nebo podobný cíl již v minulosti došlo, nebo byl plánován. Případně se posuzuje také, zda se jedná o útok, který se v ČR nestal, ale v sousední zemi nebo v blízkém regionu se již udál, anebo zda se jedná o velmi nepravděpodobnou hrozbu, která je hypotetická v tomto i v jiném regionu. V tabulce níže je uveden pojem relevantní zahraničí. Podle metodiky se za relevantní zahraničí považuje Evropa a její blízké okolí (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 2 Výskyt daného způsobu útoku, Obchodní centrum IGY

Vyskytl se již mnohokrát v ČR	7
Vyskytl se již mnohokrát v relevantním zahraničí	6
Vyskytl se několikrát v ČR	5
Vyskytl se několikrát v relevantním zahraničí	4
Vyskytl se ojedinele v ČR	3
Vyskytl se ojedinele v relevantním zahraničí	2
Nevyskytl se nikdy v ČR ani v relevantním zahraničí	1

Zdroj: Vlastní

V tabulce je také uvedena možnost, že se útok vyskytl již několikrát v relevantním zahraničí, tedy v ostatních evropských státech. Tato možnost má vyšší číselnou hodnotu, což znamená, že k útoku může dojít s vyšší pravděpodobností. Vzhledem k dostupnosti informací ze zahraničí prostřednictvím médií a sociálních sítí a vzhledem k absenci hraničních kontrol (volnému pohybu osob v Evropě) je při posuzování možnosti, zda k danému útoku může dojít, potřeba počítat s horší variantou a při hodnocení se neomezovat pouze na území ČR, kde k útokům aktivního střelce již bohužel došlo, avšak jejich četnost lze označit za ojediné případy, což je v tabulce vyjádřeno nižší číselnou hodnotou. Z tohoto důvodu byla v tabulce 2, vybraná možnost, že se útok aktivního střelce vyskytl již několikrát v relevantním zahraničí, vyjádřena číselnou hodnotou 4.

C. Složitost provedení daného způsobu útoku

Při hodnocení složitosti je posuzována komplexnost příprav útoku, režim objektu a jeho zabezpečení vůči konkrétním útokům. Posuzuje se, zda může útok připravit jednatel, nebo skupina osob. Posuzuje se také, zda musí útočník spolupracovat s teroristickou organizací nebo s kriminální skupinou při získávání zbraní nebo prostředků pro provedení útoku a zda je tato spolupráce jednorázová (získání zbraně), nebo je potřeba dlouhodobá spolupráce (sběr informací o daném cíli). Dále je posuzováno, zda se útok má odehrát na veřejně dostupném místě, anebo je potřeba proniknout do uzavřeného prostředí, dále zda se útok musí odehrát v omezeném časovém intervalu, nebo je na jeho provedení k dispozici delší časový interval (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 3 Složitost provedení daného způsobu útoku, Obchodní centrum IGY

Jednatel bez pomoci dalších osob, veřejně přístupné místo	7
Vyžaduje zapojení více osob veřejně přístupné místo	6
Jednoduchá, či jednorázová spolupráce s místní kriminální skupinou veřejně přístupné místo	5
Složitější či dlouhodobější spolupráce s kriminální skupinou veřejnosti nedostupné místo	4
Jednorázová spolupráce s místní teroristickou skupinou veřejnosti nepřístupné místo	3
Koordinovaná akce na místní úrovni se spoluprací s teroristickou skupinou, veřejnosti nepřístupné místo	2
Mezinárodně koordinovaná, dlouhodobě připravovaná akce teroristické skupiny, veřejnosti přístupné či nepřístupné místo	1

Zdroj: Vlastní

Z útoků, které se odehrály v České republice i v ostatních Evropských státech vyplývá, že útok aktivního střelce může provést jednatel bez pomoci dalších osob a není potřeba dlouhodobější příprava. V případě obchodních center se jedná o veřejně přístupné místo,

kde je na realizaci útoku k dispozici delší časový interval, ve kterém lze útok provést. Vzhledem k těmto skutečnostem byla složitost provedení daného útoku, v tabulce 3, ohodnocena číselnou hodnotou 7.

Celková hodnota pravděpodobnosti daného způsobu útoku je získána součtem hodnot dostupnosti, výskytu a složitosti. Všechny tři kategorie byly hodnoceny na číselné škále od 1 do 7, tudíž nejvyšší hodnota po součtu může být 21. Pravděpodobnost útoku aktivního střelce v obchodním centru IGY vyjádřená číselnou hodnotou je tedy dle hodnocení 15.

4.1.2 Určení dopadu

Dopadem je myšlen negativní dopad, jaký by provedení útoku mělo na měkký cíl. V případě měkkých cílů bude útok veden na životy a zdraví, avšak takový útok bude mít dopad i na jiné hodnoty. Dopad je hodnocen podobně jako pravděpodobnost útoku pomocí podkategorií, kterým je dáována číselná hodnota 1-7. V metodice jsou uvedeny čtyři základní podkategorie, které by měly být vždy zváženy, a sice:

- A. Dopad na životy a zdraví
- B. Dopad na objekt
- C. Finanční dopad
- D. Dopad na přímo zasažené společenství

(Kalvach a Vangeli, 2018)

A. Dopad na životy a zdraví

V této podkategorii je hodnoceno množství osob, které mohou být útokem zasaženy, a jak závažné dopady to na jejich životy a zdraví bude mít (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 4 Dopad na životy a zdraví, Obchodní centrum IGY

Vážná zranění většího množství osob a úmrtí většího množství osob	7
Vážná zranění většího množství osob a úmrtí jednotlivců	6
Vážná zranění většího množství osob	5
Vážná zranění jednotlivců	4
Lehká zranění většího množství osob	3
Lehká zranění jednotlivců	2
Úlek/šok, popřípadě lehká zranění	1

Zdroj: Vlastní

Vzhledem ke způsobu provedení útoku a motivaci aktivních střelců lze téměř s jistotou předpokládat že by došlo ke zranění a usmrcení většího množství osob. Proto byla této podkategorii přiřazena, v tabulce 4, číselná hodnota 7.

B. Dopad na objekt

Zde se posuzuje jak míra technického poškození objektu útokem, tak i vliv a možnost pokračování dalšího provozu v objektu vzhledem k jeho poškození (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 5 Dopad na objekt, Obchodní centrum IGY

Zničení objektu, případně narušení statiky, zrušení akce	7
Rozsáhlé omezení funkčnosti objektu či možnost pořádat akci	6
Omezení funkčnosti části objektu či části akce	5
Lokální omezení funkčnosti místnosti či části akce	4
Závažnější poškození objektu či narušení akce bez omezení funkčnosti	3
Drobné poškození objektu či narušení akce bez omezení funkčnosti	2
Žádné či zanedbatelné poškození objektu či narušení akce	1

Zdroj: Vlastní

Střelná zbraň by měla velký dopad na životy a zdraví osob, nicméně na objekt, v tomto případě obchodní centra, by vzhledem ke zbráním, které by k takovému útoku byly použity na území České republiky, pravděpodobně poškodily jen minimálně. K obnovení normálního provozu by bylo potřeba jen menších oprav a krátký časový interval. Obchodní centrum IGY by i po útoku mohlo dále sloužit ke svému účelu. Proto byl dopad útoku ohodnocen, v tabulce 5, číselnou hodnotou 2.

C. Finanční dopad

Vliv na ekonomiku má mnoho úrovní. Zda bude měřen krátkodobý dopad spojený s rekonstrukcí objektu a krátkodobým omezením provozu, nebo zda bude zohledněn i dopad na budoucí návštěvnost, je na každém jednotlivém subjektu (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 6 Finanční dopad, Obchodní centrum IGY

Dopad ekonomicky likvidační	7
Dopad nad 500 000 Kč neřešitelný pojištěním	6
Dopad nad 100 000 Kč neřešitelný pojištěním	5
Dopad nad 100 000 Kč řešitelný pojištěním	4
Dopad v řádu desetitisíců Kč	3
Dopad do 5 000 Kč	2
Bez dopadu, případně zanedbatelný	1

Zdroj: Vlastní

Při hodnocení finančního dopadu byl brán v potaz krátkodobý dopad a náklady spojené s opravou objektu tak, aby bylo možné obnovit běžný provoz a ušlý zisk spojený s dočasným omezením provozu. Útok aktivního střelce by pravděpodobně nebyl pro provozovatele obchodního centra likvidační, avšak náklady by zřejmě přesáhly částku 500 000 Kč. Z toho důvodu byla míra finančního dopadu, v tabulce 6, ohodnocena číselnou hodnotou 6.

Hodnoty v této tabulce jsou přímo převzaty z metodiky vydané ministerstvem vnitra. V této metodice je však uvedeno, že bodování je nutné upravit pro každý cíl tak, aby odpovídalo např. ekonomickým podmínkám daného měkkého cíle. Finanční hodnoty uvedené v metodice jsou pouze ukázkou možného nastavení takovéto tabulky. Pro co nejpřesnější hodnocení finančního dopadu by bylo zapotřebí znát přesné finanční možnosti provozovatele obchodního centra.

D. Dopad na fungování zasaženého společenství

Hodnocení tohoto dopadu je zaměřeno na vliv útoku na společenství, které by bylo útokem bezprostředně zasaženo. V tomto případě se jedná o zaměstnance obchodního centra, provozovatele a zaměstnance jednotlivých obchodů (Kalvach a Vangeli, 2018).

Tabulka 7 Dopad na fungování zasaženého společenství, Obchodní centrum IGY

Ukončení účasti/činnosti	7
Dočasné přerušení činnosti	6
Reálné riziko ohrožení osob při účasti na dalších aktivitách	5
Všeobecná obava být aktivní ve společenství, větší omezení aktivit	4
Menší omezení aktivit	3
Slabý dopad na úrovni jednotlivců	2
Bez zjevného dopadu na společenství	1

Zdroj: Vlastní

Vzhledem k policejnímu vyšetřování, které by po útoku následovalo, a k nutnosti oprav objektu po střelbě, by došlo k dočasnému přerušení činnosti. Dopad na fungování zasaženého společenství tak byl ohodnocen, v tabulce 7, číselnou hodnotou 6.

Stejně jako míra pravděpodobnosti útoku se i celková hodnota dopadu útoku vypočítá prostým součtem jednotlivých podkategorií, tedy míry dopadu na životy/zdraví, objekt, finance a fungování společenství zasaženého útokem. Veškeré tyto podkategorie byly hodnoceny číselnou hodnotou 1 až 7. Nejvyšší hodnota celkové míry dopadu tak může být 28. Na základě posouzení možné míry dopadu útoku aktivního střelce na obchodní centrum IGY provedené výše, byla výsledná číselná hodnota stanovena na 21.

Dle metodiky vydané Ministerstvem vnitra je vhodné vypočítat celkovou míru ohroženosti součinem hodnoty celkové pravděpodobnosti a hodnoty celkového dopadu.

Celková míra ohroženosti = celková pravděpodobnost x celkový dopad

Celková míra ohroženosti je tedy $15 \times 21 = 315$. Celkovou míru ohroženosti lze vyjádřit i procentuálně. Vzhledem k tomu, že maximální možná míra pravděpodobnosti útoku je 21 a maximální možná hodnota dopadu je 28, je jejich maximální možná hodnota 588. K procentuálnímu vyjádření použijeme prostou trojčlenku.

$$x = \frac{315 \times 100}{588} \quad x = \frac{31500}{588} \quad x = 53,57 \%$$

4.1.3 Určení pravděpodobnosti útoku aktivního střelce v Obchodním domě Dvořák

Při určení míry pravděpodobnosti útoku aktivního střelce v Obchodním domě Dvořák, bude postupováno stejně, podle té samé metodiky, jaká byla použita pro obchodní centrum IGY.

A. Dostupnost prostředků daného způsobu útoku

Tabulka 8 Dostupnost prostředků daného způsobu útoku, Obchodní dům Dvořák

Beze zbraně	7
Zbraň běžně dostupná (např. nůž)	6
Více zbraní běžně dostupných zbraní méně běžně dostupná (např. auto)	5
Zbraň na povolení případně více takovýchto zbraní (např. střelná zbraň)	4
Zbraň získatelná kriminální činností (černý trh apod.) bez potřeby odborného zaškolení	3
Zbraň získatelná kriminální činností s potřebou odborného zaškolení s krátkou dobou dodání	2
Zbraň získatelná kriminální činností s potřebou odborného zaškolení s dlouhou dobou dodání	1

Zdroj: Vlastní

Tato práce se zabývá problematikou aktivního střelce, proto i zde, v tabulce 8, byla vybrána číselná hodnota 4.

B. Výskyt daného způsobu útoku

Tabulka 9 Výskyt daného způsobu útoku, Obchodní dům Dvořák

Vyskytl se již mnohokrát v ČR	7
Vyskytl se již mnohokrát v relevantním zahraničí	6
Vyskytl se několikrát v ČR	5
Vyskytl se několikrát v relevantním zahraničí	4
Vyskytl se ojedinele v ČR	3
Vyskytl se ojedinele v relevantním zahraničí	2
Nevyskytl se nikdy v ČR ani v relevantním zahraničí	1

Zdroj: Vlastní

Obchodní dům Dvořák se nachází poměrně blízko obchodního centra IGY, takže i zde byla vybrána, v tabulce 9, číselná hodnota 4.

C. Složitost provedení daného způsobu útoku

Tabulka 10 Složitost provedení daného způsobu útoku, Obchodní dům Dvořák

Jednotlivec bez pomoci dalších osob, veřejně přístupné místo	7
Vyžaduje zapojení více osob, veřejně přístupné místo	6
Jednoduchá či jednorázová spolupráce s místní kriminální skupinou, veřejně přístupné místo	5
Složitější či dlouhodobější spolupráce s kriminální skupinou, veřejnosti nedostupné místo	4
Jednorázová spolupráce s místní teroristickou skupinou, veřejnosti nepřístupné místo	3
Koordinovaná akce na místní úrovni se spoluprací s teroristickou skupinou, veřejnosti nepřístupné místo	2
Mezinárodně koordinovaná, dlouhodobě připravovaná akce teroristické skupiny, veřejnosti přístupné či nepřístupné místo	1

Zdroj: Vlastní

Vzhledem k tomu, že se jedná o stejný typ útoku i o stejný způsob provedení, v tabulce 10, má číselnou hodnotu 7, stejně jako obchodní centrum IGY.

Jelikož se u obou obchodních center jedná o riziko útoku aktivního střelce, a tedy i o stejný způsob provedení, je výsledná číselná hodnota stejná, tedy 15.

4.1.4 Určení dopadu

Při určování dopadu na Obchodní dům Dvořák bude postupováno opět stejně jako u obchodního centra IGY, podle metodiky vydané Ministerstvem vnitra (2019).

A. Dopad na životy a zdraví

Tabulka 11 Dopad na životy a zdraví, Obchodní dům Dvořák

Vážná zranění většího množství osob a úmrtí většího množství osob	7
Vážná zranění většího množství osob a úmrtí jednotlivců	6
Vážná zranění většího množství osob	5
Vážná zranění jednotlivců	4
Lehká zranění většího množství osob	3
Lehká zranění jednotlivců	2
Úlek/šok, popřípadě lehká zranění	1

Zdroj: Vlastní

I v případě, že by se útok odehrál v obchodním domě Dvořák, je na místě počítat se zraněním a usmrcením většího množství osob. Vzhledem k tomu byla, v tabulce 11, této podkategorii přiřazena číselná hodnota 7.

B. Dopad na objekt

Tabulka 12 Dopad na objekt, Obchodní dům Dvořák

Zničení objektu, případně narušení statiky, zrušení akce	7
Rozsáhlé omezení funkčnosti objektu či možnost pořádat akci	6
Omezení funkčnosti části objektu či části akce	5
Lokální omezení funkčnosti místnosti či části akce	4
Závažnější poškození objektu či narušení akce bez omezení funkčnosti	3
Drobné poškození objektu či narušení akce bez omezení funkčnosti	2
Žádné či zanedbatelné poškození objektu či narušení akce	1

Zdroj: Vlastní

V případě obchodního domu Dvořák taktéž počítáme pouze s minimálním poškozením objektu a předpokládáme, že k obnovení normálního provozu by bylo potřeba jen menších oprav a pouze krátký časový interval. Obchodní dům Dvořák by i po útoku mohl dále sloužit ke svému účelu. Dopad útoku byl proto, v tabulce 12, ohodnocen číselnou hodnotou 2.

C. Finanční dopad

Tabulka 13 Finanční dopad, Obchodní dům Dvořák

Dopad ekonomicky likvidační	7
Dopad nad 500 000 Kč neřešitelný pojištěním	6
Dopad nad 100 000 Kč neřešitelný pojištěním	5
Dopad nad 100 000 Kč řešitelný pojištěním	4
Dopad v řádu desetitisíců Kč	3
Dopad do 5 000 Kč	2
Bez dopadu, případně zanedbatelný	1

Zdroj: Vlastní

Při hodnocení finančního dopadu byl brán v potaz krátkodobý dopad a náklady spojené s opravou objektu tak, aby bylo možné obnovit běžný provoz a ušlý zisk spojený s dočasným omezením provozu. Útok aktivního střelce by pravděpodobně nebyl pro provozovatele obchodního domu likvidační, nicméně náklady by zřejmě přesáhly částku 500 000 Kč. Z toho důvodu byla míra finančního dopadu ohodnocena, v tabulce 13, číselnou hodnotou 6.

D. Dopad na fungování zasaženého společenství

Tabulka 14 Dopad na fungování zasaženého společenství, Obchodní dům Dvořák

Ukončení účasti/činnosti	7
Dočasné přerušení činnosti	6
Reálné riziko ohrožení osob při účasti na dalších aktivitách	5
Všeobecná obava být aktivní ve společenství, větší omezení aktivit	4
Menší omezení aktivit	3
Slabý dopad na úrovni jednotlivců	2
Bez zjevného dopadu na společenství	1

Zdroj: Vlastní

Vzhledem k policejnímu vyšetřování, které by po útoku aktivního střelce následovalo a k nutným opravám objektu, by došlo k dočasnému přerušení činnosti. Dopad na fungování zasaženého společenství tak byl, v tabulce 14, ohodnocen číselnou hodnotou 6.

Na základě posouzení možné míry dopadu útoku aktivního střelce na obchodní dům Dvořák provedené výše, byla výsledná číselná hodnota stanovena na 21.

Vzhledem k tomu, že u obou zkoumaných obchodních center je míra rizika a míra dopadu stejná, je stejný i výsledek celkové míry ohroženosti, která má číselnou hodnotu 315. Vyjádřena v procentech je míra ohroženosti 53, 57 %.

Vyhodnocením (míry) ohroženosti měkkého cíle za pomoci metodiky vydaného Ministerstvem vnitra bylo zjištěno, že útok aktivního střelce na tyto obchodní centra je reálnou hrozbou a provozovatelé center by se na takovýto útok měli připravit. Na toto vyhodnocení by tak měl navázat bezpečnostní plán měkkého cíle.

4.2 Bezpečnostní plán měkkého cíle

V roce 2019 vydalo Ministerstvo vnitra příručku s názvem Bezpečnostní plán měkkého cíle aneb co by nemělo být opomenuto při jeho zpracování. Tato příručka je určena osobám odpovědným za bezpečnost měkkého cíle tak, aby si podle ní mohly zpracovat praktický bezpečnostní plán, který jim systematicky pomůže zlepšit bezpečnost proti závažným násilným útokům. Bezpečnostní plán je tedy jakýmsi manuálem, který obsahuje veškeré informace, které je potřeba při ochraně měkkého cíle znát, a opatření, která je potřeba realizovat. Díky bezpečnostnímu plánu by mělo být jasné, jak konkrétní situace řešit (Ministerstvo vnitra, 2019).

V této metodice jsou uvedeny čtyři základní oblasti toho, co by měl bezpečnostní plán obsahovat. Tyto oblasti se dále dělí na několik dílčích aspektů. Dále tedy bude postupováno podle této příručky Ministerstva vnitra a k jednotlivým bodům budou uvedeny informace o zabezpečení obchodního centra IGY a obchodního domu Dvořák získané pomocí polostrukturovaného rozhovoru s pracovníky odpovědnými za bezpečnost v daných objektech.

4.2.1 Typologie měkkého cíle

Podle příručky ministerstva vnitra je první oblastí bezpečnostního plánu typologie měkkého cíle. Tato první oblast se pak dělí na dva body, a sice základní údaje o instituci a základní informace o objektu. Mezi základní údaje o instituci patří název, adresa, charakter instituce, otevírací doba, počet zaměstnanců, maximální kapacita návštěvníků, průměrný počet návštěvníků a podobně. Mezi informace o objektu se řadí popis objektu, jeho specifika, režim vstupu do objektu, mapa objektů (včetně okolí) zahrnující příjezdové cesty, popřípadě parkovací prostory a objekty v sousedství, které nějakým způsobem mají vliv na měkký cíl. Tyto informace jsou důležité pro ujasnění si toho, co vlastně a jakým způsobem chci chránit (Ministerstvo vnitra, 2019).

Vzhledem k tomu, že osoby, s nimiž byl rozhovor proveden, jsou dlouhodobými zaměstnanci těchto obchodních center, jsou s těmito údaji dostatečně seznámeny. Navíc většinu těchto informací si od obou obchodních center vyžádala i Policie České republiky pro zpracování zásahových karet. Asi nejdůležitější informace v této části metodiky, která je relevantní pro posouzení míry zabezpečení obchodních center, což je cílem této práce, jsou informace o režimu vstupu do objektu. Obě obchodní centra jsou volně přístupná

veřejnosti z několika vchodů, kdy u žádného z nich neprobíhá žádná autorizace vstupu nebo kontrola toho, zda některý z návštěvníků do objektu nenese nežádoucí předměty, které jsou uvedeny jako zakázané v návštěvním řádu obou center. Mezi tyto nežádoucí předměty patří i střelné zbraně.

4.2.2 *Bezpečnostní prvky instituce*

Další oblastí bezpečnostního plánu je sumarizace sil a prostředků, kterými měkký cíl, v tomto případě obchodní centra, disponují. Jedná se jak o oblast fyzické bezpečnosti, tedy bezpečnostního personálu, tak o technická opatření, kam spadají elektronické a mechanické prvky. Do bezpečnostního plánu je potřeba také uvést, jakým způsobem mají jednotlivá bezpečnostní opatření fungovat v rámci prevence při rutinním provozu a jak v případě incidentu. Tato opatření se sepíší ve formě standardizovaných postupů, jak konkrétní situaci řešit. Zároveň je potřeba uvést standardní procedury pro používání technických prvků. V neposlední řadě by součástí bezpečnostního plánu měl být systém školení, jak tyto procedury realizovat a jak často by měla být prováděna (Ministerstvo vnitra, 2019).

4.2.3 *Fyzická bezpečnost*

Do této podoblasti spadá přítomnost bezpečnostního personálu, procedury tohoto personálu pro rutinní situace a pro možné incidenty, školení bezpečnostního personálu, školení ostatního personálu, který se v objektu běžně nachází, a školení managementu.

A. Bezpečnostní personál

Obchodní dům Dvořák disponuje vlastním bezpečnostním personálem a v určitých časech se na zabezpečení objektu podílí externí bezpečnostní služba. V případě obchodního centra IGY je bezpečnostní personál zajišťován externí bezpečnostní firmou, která v tomto centru působí již řadu let. Oběma obchodními centry několikrát denně prochází hlídky Policie České republiky a městské policie. Avšak rozsah spolupráce obchodních center s těmito složkami (například četnost těchto hlídek) není jakkoli smluvně dohodnuta.

Zde je potřeba uvést, že vedoucí ostrahy obchodního centra IGY se jednou za rok schází s příslušníky Policie České republiky, kde je seznamuje s interními záležitostmi týkajícími se bezpečnosti tohoto obchodního centra. Seznamuje tak například s interními

postupy v případě evakuace, například jak je ostraha objektu na tuto situaci připravena, jak vedení instruuje zaměstnance jednotlivých obchodů a o dalších věcech týkajících se této problematiky. Zároveň v minulosti již proběhla spolupráce se Zásahovou jednotkou Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, kdy příslušníci této zásahové jednotky, procházeli celý areál nákupního centra tak, aby její členové byli s areálem dostatečně seznámeni a byli tak co nejlépe připraveni na možný zásah v tomto objektu. Došlo zde i k několika cvičením zásahové jednotky uvnitř areálu. Jako příklad lze uvést cvičení, při kterém zásahová jednotka trénovala zásah v prostorách garáží tohoto obchodního centra.

B. Standardní procedury

Podle metodiky by bezpečnostní personál měl pracovat na základě předem standardizovaných procedur. Ty by měly být zpracovány jak pro běžnou rutinní činnost, tak pro situace, kdy dojde k nějakému bezpečnostnímu incidentu. Podle metodiky je základním nástrojem ostraha komunikace. Proto metodika doporučuje i školení zaměřené na asertivitu a krizovou komunikaci (Ministerstvo vnitra, 2019).

Obchodní centrum IGY i obchodní dům Dvořák mají zpracované standardizované postupy pro rutinní činnost i pro případ bez bezpečnostního incidentu. Jako příklad lze uvést nález použité injekční stříkačky. V obou obchodních centrech je na tuto situaci daný standardizovaný postup, který uvádí, co, kdo a jak v takové situaci bude dělat.

V jednom z těchto obchodních center má bezpečnostní personál jasně danou trasu, kterou musí projít v určitých časech. Na této trase je umístěno několik zařízení, ke kterému ostraha přiloží čip a do interního systému je tak zaznamenán přesný údaj o tom, kdo a v jakém čase na tomto místě byl. Podle časů zaznamenávaných na jednotlivých stanovištích je tak možné si ověřit, zda příslušníci ostrahy opravdu tuto standardní proceduru dodržují.

C. Školení bezpečnostního personálu

V obou objektech byli příslušníci ostrahy řádně zaškoleni. Avšak v jednom ze zde uvedených subjektů žádné pravidelné školení personálu neprobíhá.

D. Školení ostatního personálu

V obchodních centrech jsou zpracované dokumenty, které osoby pracující v obchodních centrech seznamují s běžnou činností příslušníků ostrahy a s postupy v případě bezpečnostních incidentů. Osoby pracující v obchodních centrech jsou seznamovány s

tím, jak v případě jednotlivých bezpečnostních incidentů postupovat, jak informovat odpovědné pracovníky a jak dále v nastalé situaci postupovat. V obou objektech je zpracován plán evakuace, přičemž v jednom z výše zmíněných objektů se tato evakuace minimálně jednou ročně nacvičuje. Nutno ale podotknout, že tento plán evakuace je zaměřen na situaci, kdy v objektu vznikne požár. Jak vyplynulo ze zkušeností policie při zpracování metodiky ochrany školských zařízení proti aktivnímu střelci, v případě bezpečnostního incidentu učitelé znali pouze jeden způsob řešení nastalé situace, a tím byla evakuace žáků stejně jako při požáru. Při útoku aktivního střelce je však tento postup naprosto nevhodný. Z toho vyplývá, že procedury, které platí pro jeden konkrétní bezpečnostní incident, nelze zcela beze změny vždy aplikovat na bezpečnostní incident jiného charakteru. Je potřeba nacvičovat pravidelně standardní procedury pro konkrétní bezpečnostní incidenty, a to včetně způsobu evakuace.

E. Školení managementu

Dle doporučení metodiky Ministerstva vnitra by nad rámec základního bezpečnostního povědomí měl být pro potřeby managementu obchodního centra zpracován koordinační plán. Cílem koordinačního plánu je ulehčit ve stresové situaci rozhodování odpovědných osob. Ve stručnosti lze říct, že koordinační plán obsahuje údaje o tom, kdo z managementu bude poskytovat informace zasahujícím složkám, kdo bude hovořit s médii a podobně (Ministerstvo vnitra, 2019).

Bylo zjištěno, že v jednom ze zkoumaných subjektů tento koordinační plán naprosto chybí a management tohoto subjektu ani nevěděl o existenci metodiky, která je volně dostupná na stránkách Ministerstva vnitra, podle které lze koordinační plán vypracovat.

F. Technická bezpečnostní opatření

Kromě prostého soupisu technických prvků bezpečnostního systému je také důležité vědět, k čemu daný prvek slouží, kdo jej bude obsluhovat, a jak bude využíván v praxi (Ministerstvo vnitra, 2019).

Jak obchodní dům Dvořák, tak obchodní centrum IGY disponují kamerovým systémem, který pokrývá 100 % objektu. V obou nákupních centrech je u kamerového systému 24 hodin denně přítomen člen bezpečnostního personálu, který na monitorech neustále sleduje dění v objektu. V případě, že zaregistruje nějaké potenciální riziko, může pomocí vysílačky na místo vyslat příslušníka ostraha. V jednom ze zkoumaných subjektů ostraha

disponuje i osobními kamerami, které mají její členové umístěné na těle. Záznamy z těchto osobních kamer pak můžou sloužit Policii České republiky v úkonech trestního řízení, nebo jako zdroj informací pro ostrahu objektu, jak postupovat lépe v případě, že se nějaký bezpečnostní incident vyskytne znovu.

V nákupním centru IGY existuje i systém takzvaně panických tlačítek. Po stisknutí tohoto tlačítka je příslušníkovi bezpečnostní služby, který má na starosti kamerový systém vyslán signál o vzniklém bezpečnostním incidentu na konkrétním místě v objektu. Tento pracovník pak pomocí vysílačky může na místo vyslat příslušníka ostrahy.

V jednom ze zkoumaných objektů je umístění pracoviště obsluhy kamerového systému velmi lehce zjistitelné kterémukoliv návštěvníkovi díky umístění ukazatelů v objektu. Obsluha kamerového systému na tomto pracovišti je chráněna pouze plastovými dveřmi. Dle mého názoru by o místě tohoto pracoviště měli vědět jen vybraní pracovníci a mělo by být lépe zabezpečeno proti násilnému vniknutí. V případě útoku aktivního střelce může obsluha kamerového systému předávat informace o útočnickovi (např. o jeho pohybu nebo vzhledu) pracovníkům ostrahy nebo Policie České republiky. Díky těmto informacím se lze útočnickovi vyhnout, bezpečně opustit objekt či pomoci při jeho eliminaci. Za současného stavu, kdy je umístění tohoto pracoviště veřejně dostupné a zabezpečení naprosto minimální, je riziko, že potenciální útočník jako první zaútočí právě na tomto místě s cílem eliminovat obsluhu kamerového systému, čímž znesnadní další postupy jako například evakuaci objektu, což by mohlo mít za následek větší ztráty na životech.

4.2.4 Oznamování a evidence bezpečnostních incidentů

Další oblastí, kterou by měl bezpečnostní plán obsahovat, je oznamování a evidence bezpečnostních incidentů. Evidence incidentů může v budoucnu pomoci v několika ohledech. Zaprvé při vyhodnocování těchto incidentů lze určit chyby, které se při zpětném vyhodnocení mohou odstranit, aby v budoucnu nedošlo k jejich opakování. Zadruhé může evidence incidentů pomoci Policii České republiky k identifikaci pachatelů. Kromě PČR se doporučuje sdílet informace o proběhlých bezpečnostních incidentech i s dalšími měkkými cíli v okolí. Díky tomu se může ukázat, že podobný incident se stal i někde v okolí, což jak je uvedeno v příručce Ministerstva vnitra, může indikovat sběr informací potřebných pro uskutečnění závažného násilného činu nebo teroristického útoku (Ministerstvo vnitra, 2019).

Z textu výše vyplývá, že je dobré i drobné incidenty evidovat, protože z nich lze získat informace, které mohou ukazovat na hrozící nebezpečí závažného násilného činu. Pachatel, který chce v obchodním centru střílet, může před takovýmto činem způsobovat drobné bezpečnostní incidenty s cílem zjistit informace o počtu příslušníků ochranky, o času, za který jsou schopni na událost zareagovat a o vybavení, kterým disponují.

I v případě, že k útoku aktivního střelce již dojde, je po skončení události na místě tento incident zaevidovat a vyhodnotit. Tato evidence a následné vyhodnocení může přispět ke zlepšení bezpečnostních opatření a k zabránění tomu, aby se takový útok v budoucnu opakoval. Zároveň může evidence posloužit dalším provozovatelům obchodních center jako zdroj informací o tom, co zlepšit i v jiných centrech (Ministerstvo vnitra, 2019).

Jak obchodní dům Dvořák, tak nákupní centrum IGY bezpečnostní incidenty zaznamenávají jak z důvodu jejich zpětného vyhodnocení a zlepšení svých postupů, tak pro případné předání těchto informací Policii České republiky nebo městské policii.

4.2.5 Kontakty

Čtvrtou oblastí, kterou je potřeba v bezpečnostním plánu zpracovat, jsou kontakty. Když dojde k incidentu, je dopředu dobré vědět, kdy a koho o tomto incidentu informovat. Jak je v metodice uvedeno, precizně sepsaný seznam kontaktů snižuje stres a napětí a zvyšuje se tím pravděpodobnost správné a rychlé reakce, která může zmírnit dopady tohoto incidentu (Ministerstvo vnitra, 2019).

V obou obchodních centrech mají provozovatelé obchodů a jejich zaměstnanci k dispozici telefonní čísla na příslušníky ochranky, takže v případě vzniklého bezpečnostního incidentu je mohou kontaktovat pomocí mobilního telefonu. Během útoku aktivního střelce je ovšem nejnnutnější o této události kontaktovat nejdříve Policii České republiky, což znamená neprodleně zavolat na telefonní číslo 158.

4.3 Ochrana obchodních center Policií České republiky

Již v roce 2010 někteří příslušníci Policie České republiky absolvovali v zahraničí školení zaměřené na eliminaci ozbrojeného útočníka převážně ve školských zařízeních. Byť se takovéto útoky do té doby České republice vyhýbaly a útoky podobného typu se vyskytovaly převážně ve Spojených státech amerických, ze zkušeností z ostatních evropských států jasně vyplynulo, že podobný útok se může odehrát takřka kdekoliv a kdykoliv, a to včetně území České republiky. V roce 2012 se policisté začali intenzivněji připravovat na událost ozbrojeného útočníka ve škole. Výsledkem byl dokument s názvem AMOK (zákrok proti aktivnímu střelci), který vypracoval Odbor vzdělávání Policejního prezidia České republiky. Tento dokument měl sloužit jako metodická pomůcka sloužící instruktorům služební přípravy a učitelům policejních škol při výuce a výcviku policistů zaměřených na řešení problematiky služebního zákroku proti takzvané aktivnímu střelci. Za pomoci zkušeností ze zahraničí začali policisté cvičit samotné zásahy přímo ve školských zařízeních při modelových situacích. Během těchto modelových situací bylo vyhodnocováno jednání zasahujících policistů, způsob komunikace mezi nimi a vhodnost služebních prostředků používaných při těchto zákrocích. Při cvičeních bylo zjištěno, že zatímco zasahující policisté si s nastalou situací jsou schopni poradit, pro pedagogické pracovníky se jedná o něco zcela nového, s čím nejsou seznámeni. Jediný krizový scénář, se kterým byli pedagogové seznámeni, byl požár v budově školy. Tento krizový plán počítal se zahájením evakuace celé budovy. Tento postup při požáru školské budovy je sice správný, avšak v případě útoku aktivního střelce byl vyhodnocen jako zcela nevhodný a v mnoha ohledech velmi nebezpečný pro žáky i pedagogy (Policejní prezidium ČR, 2024).

To byl hlavní podnět k vytvoření preventivně vzdělávacího projektu s názvem Postup při mimořádných událostech ve školách a školských zařízeních, se kterým začali pracovat policisté Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy. Seminář byl zaměřen na pedagogické i nepedagogické pracovníky školy a kladl si za cíl seznámit je s nejznámějšími podobnými případy v zahraničí, typologií útočníků a správným postupem chování během útoku ozbrojeného útočníka. Součástí semináře byla i prevence jako například vodítka, jež mohou vést k identifikaci potenciálního školního útočníka, protože ze zkušeností ze zahraničí jasně vyplynulo, že častým útočníkem na školách jsou bývalí nebo stávající studenti. Další součástí semináře byly praktické rady a doporučení na systémová a technická opatření školských zařízení, která měla minimalizovat škody a

usnadnit práci jednotek IZS na místě zásahu. Po událostech na škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014 zájem veřejnosti o problematiku ozbrojeného útočnicka výrazně vzrostl. V reakci na tuto událost byl vytvořen inovovaný seminář Ozbrojený útočník ve škole, který navazoval na již zmíněný seminář. Na začátku roku 2015 byl pak tento projekt přenesen na celé území České republiky. Tento projekt si pak jednotlivá krajská ředitelství policie upravovala podle svých specifických potřeb. Například v Jihočeském kraji, za spolupráce krajského úřadu a zdravotníků, se tento seminář rozšířil i o praktický nácvik přímo ve školských zařízeních spolu se zaměstnanci školy, s cílem seznámit je se správným postupem a poskytnutím první pomoci během útoku (Policejní prezidium ČR, 2024).

V roce 2016 vznikla Česká státní norma ČSN 734400 – Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizace a užívání škol a školských zařízení. V téže roce vznikla také Asociace bezpečná škola, která sdružuje odborníky na problematiku bezpečnosti škol a školských zařízení (Policejní prezidium ČR, 2024).

V souvislosti s tímto tématem a s událostmi, jež se odehrály u nás i v zahraničí, se odborná veřejnost začala zabývat celkově ochranou takzvaně měkkých cílů, a nikoliv jen školských zařízení. V důsledku toho došlo k rozšíření problematiky, a tedy i množství preventivních rad a informací, k dalším rizikovým skupinám a k objektům, jež splňují definici měkkého cíle a zároveň i k široké veřejnosti. Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, Odbor integrovaného záchranného systému a výkonu služby v roce 2013 vydaly typovou činnost složek IZS při společném zásahu – STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce, ve které je popsána činnost jednotlivých složek IZS na místě společného zásahu (Hasičský záchranný sbor, © 2024; Policejní prezidium ČR, 2024).

Dále ministerstvo vnitra vydalo metodiky, které popisují základní principy ochrany, ale i příklady praktického řešení ochrany měkkých cílů. Na stránkách Ministerstva vnitra České republiky jsou veřejnosti volně dostupné dokumenty: Základy ochrany měkkých cílů, Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle, Bezpečnostní plán měkkého cíle, Metodika koordinace cíle po fázi bezpečnostního incidentu aneb jak se vyrovnat s nastalou situací, Bezpečnostní standardy pro pořadatele sportovních, kulturních a společenských akcí. V roce 2017 vznikl videospot pro širokou veřejnost s názvem Utíkej, schovej se, boj. V tomto instruktážním videu byla veřejnost informována o problematice ozbrojených

útočníků, zejména aktivních střelců a o způsobu chování v dané situaci. Chování během útoku aktivního střelce je popsáno v předchozí části této práce (Policejní prezidium ČR, 2024; Ministerstvo vnitra České republiky, © 2024b).

Na základě usnesení vlády č.711 ze dne 27. července 2016 byla vypracována koncepce ochrany měkkých cílů pro období 2017–2020. Cílem koncepce bylo vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů, díky kterému by bylo možné na útoky na tyto cíle pružně, komplexně a rychle reagovat, díky čemuž by škody způsobené při takovémto útoku byly mnohonásobně nižší, než kdyby žádná příprava na ně neproběhla (Policejní prezidium ČR, 2024).

V letech 2018 a 2019 byly semináře pod názvem Ochrana měkkých cílů, využity ke vzdělávání pracovníků různých institucí a organizací, které spadají do kategorie měkkých cílů, nebo jen cítí potřebu se před takovými útoky chránit. Poměrně významně se do tohoto vzdělávání zapojily nemocnice (Policejní prezidium ČR, 2024).

Důležité je také zmínit, že pro vlastníky a provozovatele měkkých cílů a organizátory sportovních, kulturních či jiných akcí je k dispozici konzultační a poradenská linka Policie České republiky (tel. 800 255 255), ta provozovatele měkkých cílů nebo organizátory akcí propojí s příslušným koordinátorem pro ochranu měkkých cílů z jednotlivých krajských ředitelství Policie České republiky. S koordinátorem je pak možné domluvit školení na toto téma jak pro provozovatele měkkých cílů a organizátory akcí, tak i pro jejich zaměstnance (Policejní prezidium ČR, 2024).

Policie zároveň provádí cvičení zaměřená na řešení situace útoku ozbrojeného pachatele na měkké cíle, ať už samostatně nebo ve spolupráci s ostatními složkami IZS. Jako příklad lze uvést cvičení, která proběhla v Jihočeském kraji: prověřovací cvičení s názvem VERČA v roce 2018, taktické cvičení na zámku Hluboká nad Vltavou v roce 2019 a cvičení složek IZS na zámku Český Krumlov v roce 2022. Každé cvičení je následně vyhodnocováno příslušníky jednotlivých složek IZS, kteří na tato cvičení dohlížejí za pomoci kamerových záznamů, jež jsou během těchto cvičení pořízeny. Na základě vyhodnocení jsou pak navrženy změny, které je třeba udělat pro to, aby reálná situace proběhla co nejlépe a škody tak byly minimální. Doporučení se týkají jak postupů samotných policistů, tak i návrhů na zlepšení jejich vybavení, které při těchto zásazích používají.

Každé krajské ředitelství Policie České republiky zpracovává seznam měkkých cílů, jež se v daném kraji nalézají. Na tyto objekty pak zpracovává zákrokovou dokumentaci, která obsahuje:

- Jména a kontakt na odpovědné osoby za daný objekt.
- Stručnou charakteristiku objektu – je zde například uvedeno, k čemu objekt slouží, kolik má pater, co se nachází v jeho těsném sousedství.
- Vstupy do objektu – v dokumentaci jsou zaznamenány veškeré vstupy do objektu včetně popisu, k jakému účelu slouží, zda se jedná o hlavní vchod, popřípadě vchod do technických místností jako je například kotelna nebo dílna. Dále je zde uvedeno, zda je vstup trvale otevřen nebo uzavřen, popřípadě od kdy do kdy je vstup volně průchozí. V dokumentu je taktéž uvedeno, jakým způsobem je vstup zabezpečen. Uvádí se zde stručná charakteristika dveří na zámku, kterým je vstup vybaven.
- Příjezdové cesty – v dokumentaci je uvedeno, kudy je možné se k objektu dostat, ať už pomocí vozidla nebo taktického přiblížení.
- Možnosti únikových tras – jsou zde uvedeny trasy, kterými lze místo útoku opustit.
- Rizika pro zasahující policisty – v této části jsou zaznamenána rizika, se kterými zasahující policisté musí počítat, např. kde se v areálu nachází hořlavé látky, popřípadě místa jako jsou například dílny v objektu, ve kterých se nachází pracovní náčiní, které lze použít jako zbraň proti zasahujícím policistům, jako jsou například šroubováky, kladiva, pily a další.
- Hlavní uzávěry inženýrských sítí a jiné důležité prostory – zde jsou uvedena místa, kde se v objektu nachází hlavní uzávěr vody, hlavní uzávěr plynu a hlavní vypínač elektřiny.
- Grafická část – zákroková dokumentace obsahuje taktéž grafickou část, ve které jsou mapy s vyznačenými příjezdovými cestami, vstupy do objektu spolu s únikovými trasami. Dále zde nechybí fotky a plánky daného objektu, na kterých jsou opět zaznamenány vstupy do objektu spolu s únikovými trasami, místa

hlavních uzávěrů inženýrských sítí i místa, kde zasahujícím policistům hrozí nějaké riziko, například místnost, ve které jsou skladovány hořlavé/výbušné látky.

Vzhledem k tomu, že při útoku aktivního střelce jde o čas a je nutné se na místo zásahu dostavit v co nejkratším čase, je v této dokumentaci uvedena i zkrácená zákroková karta, ve které jsou uvedeny všechny podstatné výše uvedené informace zaznamenané v bodech tak, aby policista jedoucí na místo byl schopen se s důležitými informacemi o objektu seznámit ve velmi krátkém čase.

Policie disponuje takzvaně mobilní bezpečnostní platformou (MBP), ve které jsou zaznamenané zákrokové dokumentace ke všem měkkým cílům, ke kterým je zákroková karta zpracována. Policisté jedoucí na místo zásahu tak za pomoci tabletu, jež mají ve vozidle k dispozici, mohou tuto zákrokovou dokumentaci nastudovat. Přístup k těmto zákrokovým kartám mají i pracovníci integrovaného operačního střediska. Ti pak na základě informací obdržených z místa mohou pomocí vysílačky instruovat policisty jedoucí k zásahu, kudy nejlépe se k místu dostanou, popřípadě pokud jsou na místě již nějaké zasahující jednotky, odkud do objektu vstoupily, jaký vchod k tomu použily. Za pomoci těchto informací se tak dá předejít nechtěné střelbě mezi zasahujícími policisty.

V rozhovoru poskytnutém příslušníkem z Oddělení krizového řízení Krajského ředitelství Policie Jihočeského kraje tento policista uvedl, že jak obchodní dům Dvořák, tak i obchodní centrum IGY s policií spolupracují. Oba tyto subjekty poskytly policii informace potřebné pro zpracování zákrokové dokumentace, která je nyní uložena v mobilní bezpečnostní platformě a v případě útoku aktivního střelce je zasahujícím policistům k dispozici. V rozhovoru bylo také uvedeno, že i když spolupráce mezi policií a obchodními centry probíhá, je zde stále ještě prostor pro zlepšení vzájemné spolupráce.

5 Diskuse

Za pomoci první výzkumné otázky, bylo cílem zjistit, jakým způsobem obchodní centra zajišťují svou ochranu proti aktivnímu střelci.

K útokům aktivních střelců na území České republiky již několikrát došlo. Tyto útoky se nicméně dají označit za ojedinělé, bohužel však za velmi tragické, co se počtu obětí týče. K podobným útokům došlo i v jiných evropských státech, což nelze vzhledem k otevřenosti hranic a volnému pohybu osob zcela ignorovat. Navíc v dnešní době médií a sociálních sítí, kdy si člověk může zjistit, co se děje kdekoliv na světě, hrozí i riziko toho, že když se v zahraničí podobný incident stane, tak se jím někdo zde v České republice může nechat inspirovat. Jak z výsledku metodiky Ministerstva vnitra výše vyplývá, riziko útoku aktivního střelce v obchodním centru na území České republiky není nijak vysoké, ale je reálné a hrozí tak, že k němu v budoucnu dojde. Důvodů, proč je riziko takového útoku na našem území malé, může být hned několik. Osobně si myslím, že jeden z důvodů je ten, že Česká republika je dlouhodobě hodnocena jakožto bezpečný stát s nízkou kriminalitou. Druhým důvodem je podle mého názoru zdařilá zbraňová legislativa.

Obchodní centra spadají do kategorie takzvaně měkkých cílů. Po teroristických útocích ve Francii i zde v České republice je ochraně měkkých cílů věnována poměrně značná pozornost. Jak je v koncepci měkkých cílů uvedeno, měkkých cílů je velké množství a stát není schopen zajistit bezpečnost každého z nich současně zároveň. Tato koncepce také uvádí, že je potřeba, aby si jednotlivé subjekty uvědomily, že měkkými cíli jsou, vzaly v potaz s tím související rizika, aktivně zvyšovaly svou bezpečnost a snažily se závažným násilným trestným činům předcházet. Ochrana obchodních center v České republice je primárně zaměřena na ochranu osob a majetku proti takzvaně drobné kriminalitě. Jedná se v zásadě o opatření proti krádežím, rušení pořádku, ohrožování lidí uvnitř objektu ať už agresivním chováním, avšak bez použití jakékoliv zbraně, nebo tím, že v obchodních centrech nechávají použité injekční stříkačky, z nichž hrozí riziko nákazy infekčním onemocněním, jako jsou hepatitidy nebo HIV. Přestože k útokům aktivních střelců již došlo a provozovatelé obchodních center si více či méně uvědomují riziko takového útoku zaměřeného právě proti jejich objektu, přípravě na takovýto útok není dle mého názoru věnována dostatečná pozornost.

V roce 2019 vydalo Ministerstvo vnitra příručku s názvem Bezpečnostní plán měkkého cíle aneb co by nemělo být opomenuto při jeho zpracování (Ministerstvo vnitra, 2019).

Tato příručka je určena osobám odpovědným za bezpečnost měkkého cíle tak, aby by si podle ní mohly zpracovat praktický bezpečnostní plán, který jim systematicky pomůže zlepšit bezpečnost proti závažným násilným útokům. V této diplomové práci byla posuzována míra zabezpečení obchodních center dle výše zmíněné metodiky Ministerstva vnitra. Nicméně podle mého názoru je tato metodika poměrně dosti obecná. Obě obchodní centra většinu bodů z této metodiky splňují. Dle mého názoru je to ale hlavně zapříčiněno tím, že svoji bezpečnost zaměřují proti drobné kriminalitě a při jejím potírání v objektu obchodních center zavádějí techniku a postupy, které jsou uvedeny v této metodice. Z důvodu právě obecnosti této metodiky poté vyplývá, že obchodní centra jsou připravena na řešení závažných násilných trestných činů, jakým je i útok aktivního střelce, což ale nemusí odpovídat reálnému stavu připravenosti na takovito útok. Nicméně, jak je uvedeno výše v textu, dle mého názoru není problematice útoku aktivního střelce věnována ze strany obchodních center dostatečná pozornost.

V rámci zvýšení ochrany obchodních center proti aktivním střelcům považuji za nejdůležitější dva aspekty. Zaprvé se jedná o fyzickou bezpečnost, a to konkrétně tvořenou jak bezpečnostním personálem, tak i ostatním personálem, který se běžně v obchodním centru nachází, tak také zabezpečením technickými prvky. Druhý důležitý aspekt je spolupráce s Policií České republiky, která v případě takového útoku bude na místě zasahovat.

Vstup do obchodního centra IGY a obchodního domu Dvořák není nijak regulovaný. Mohl by teoreticky být zabezpečen pomocí bezpečnostních rámu, eventuálně pomocí rentgenových zařízení, kterými by bylo možné zjišťovat obsah tašek, baťohů, kabelek a zjistit tak, zda se někdo nepokouší do objektu pronést jakoukoli zbraň, ať už střelnou zbraň nebo chladnou (nože, teleskopické obušky apod.). Obě obchodní centra mají zpracovaný návštěvní řád, ve kterém se uvádí, že je zakázáno do objektu nosit jakékoliv střelné zbraně. Nicméně nepochybuji o tom, že člověka odhodlaného spáchat takto závažný trestný čin nezastaví nařízení z návštěvního řádu.

Problémů s takovým zabezpečením vstupu je hned několik. Zaprvé tato technická opatření vyžadují finanční náklady jak na jejich pořízení, tak i na jejich následný servis. Zadruhé k používání těchto zařízení potřebujete dostatečně vyškolený personál, jehož zaškolení a práce znamená finanční a časové náklady. Zároveň by tím byla omezena fluktuace návštěvníků v obchodních centrech, což by s největší pravděpodobností mělo

za následek snížený zájem obchodníků o pronájem obchodních jednotek v těchto centrech.

Nemyslím si, že kontrola vstupu do obchodních center zde v České republice je na místě. Domnívám se, že finanční náročnost na provoz těchto zařízení a jejich obsluhu by byla neúměrná riziku útoku aktivního střelce. Dalším důvodem, proč dle mého názoru není kontrolování vstupů do obchodních center zcela vhodným řešením, je, že takováto opatření zajistí pouze to, že útok nezačne uvnitř objektu, avšak aktivní střelec by mohl útok zahájit u vstupu do obchodního centra, kde by se nacházela větší skupina lidí čekající na vstup, která sama o sobě může být pro potenciálního útočníka lákavým cílem. Následně po zneškodnění bezpečnostního personálu u vstupu by mohl útočník pokračovat dovnitř do obchodního centra a dále útočit právě tam.

Jako asi jediný přínos kontrolovaného vstupu do objektu považuji to, že z pohledu útočníka by mohlo dojít ke zvýšení odolnosti měkkého cíle a k odrazení agresora od útoku na toto centrum. Útočník by mohl nabýt dojmu, že obchodní centrum je dobře chráněné a riziko neúspěchu jeho útoku, s cílem zabít co největší počet osob, je velké a hrozí jeho rychlá eliminace. Také by mohlo dojít k většímu pocitu bezpečí u návštěvníků obchodních center.

V Obchodním domě Dvořák i v obchodním centru IGY je kamerový systém se 24hodinovým záznamem, který pokrývá 100 % objektu. Kamerový systém je neustále vyhodnocován příslušníkem ostrahy obchodního centra. Tento systém však sám o sobě útočníka nezastaví a ani s největší pravděpodobností neodradí od jeho úmyslů, nicméně při eliminaci útočníka může být velmi užitečný. Vzhledem k tomu, že kamery pokrývají 100 % objektu a kamerový záznam neustále vyhodnocuje člen ochranky, je možné, aby tento pracovník poskytl důležité informace o útočnickovi a probíhajícím útoku jak zaměstnancům obchodního domu, tak Policii České republiky, která bude na místě zasahovat. Pracovník, který obsluhuje kamerový systém, může velmi rychle informovat policii o tom, že k útoku došlo a zároveň informovat ostatní členy ostrahy, kteří se nalézají na jiném místě v areálu, a kteří o probíhajícím útoku nemusí mít zatím ani ponětí. Další důležitou informací, kterou může obsluha kamerového systému poskytnout, je konkrétní aktuální poloha útočníka. Díky tomu je možné provést evakuaci areálu, aniž by hrozilo setkání s útočníkem, a tudíž riziko zabití nebo zranění osob. Zároveň informace o přesné poloze aktivního střelce velmi pomůže Policii České republiky v co nejrychlejší eliminaci

útočníka. Další důležitou informací, kterou lze z kamerového záznamu získat, je vzhled pachatele. V případě, že policie bude mít popis pachatele, snižuje se tím riziko, že by se střelec přimíchal do davu lidí, kteří budou z centra utíkat. Tím se sníží riziko sekundárního útoku ve vnější zóně. I když útoky aktivních střelců v České republice byly vždy provedeny jednotlivci, v zahraničí se na podobných útocích podílelo více útočníků najednou, kteří spolu navzájem koordinovali. Operátor kamerového systému poskytne také cenné informace o počtu pachatelů. Díky této informaci zasahující složky vědí, proti kolika útočníkům stojí a na základě toho pak mohou povolát dostatečný počet personálu a materiálu na místo zásahu. Zároveň se tím opět snižuje i riziko sekundárního útoku. Nicméně riziko, že je do útoku zapojeno více útočníků, nelze nikdy předem s jistotou vyloučit. Další útočníci se nemusí do prvotního útoku zapojit a mohou vyčkávat v okolí areálu, až se kolem místa útoku shromáždí velký počet příslušníků IZS, na které pak provedou druhotný útok.

Asi nejdůležitější částí bezpečnostního systému je ostraha objektu. Obchodní centrum IGY i obchodní dům Dvořák disponují vlastní ostrahou areálu. Příslušníci těchto ochranek jsou muži v produktivním věku a v dobré fyzické kondici, kteří mají certifikace strážného, tudíž prošli výcvikem pro vykonávání této činnosti. I když se tyto informace mohou zdát jako zcela zanedbatelné, já si myslím, že jde o důležitý aspekt. Často je k vidění, že ochranku nějakého areálu tvoří lidé v důchodovém věku, kteří tuto činnost vykonávají jako přivýdělek ke svému starobnímu důchodu. Osobně si myslím, že takováto ostraha u lidí, kteří chtějí spáchat jakýkoliv trestný čin, ať už se jedná o drobnou kriminalitu v podobě krádeže nebo o tak závažný čin, jakým je střelba a vraždění lidí, nevyvolává žádné nebo jen minimální obavy z toho, že by tato ostraha byla schopna adekvátně reagovat.

To nejlepší, co obchodní centra mohou pro svou bezpečnost udělat, je snažit se útokům předcházet, aby k nim vůbec nedošlo. Toho se dá docílit tím, že obchodní centra budou vypadat, i když to tak reálně vůbec nemusí být, jako dobře chráněná a připravená si s možným útokem poradit. V případě, že se potenciálnímu útočníkovi, který se k takovému činu připravuje, bude zdát, že ochranka má velký potenciál proti němu v případě útoku rychle a adekvátně zakročit, může ho to donutit od takového činu upustit.

Poměrně velký rozdíl mezi zkoumanými obchodními centry byl v počtu zaměstnanců ochranky. Tuto skutečnost lze dle mého názoru přisoudit dvěma aspektům. Prvním aspektem je to, že tato dvě obchodní centra nemají stejně velký rozpočet na provoz areálu, což se tedy odráží i v počtu zaměstnanců. Druhým aspektem je, že obchodní dům Dvořák se nachází ve městě Tábor, které je co do počtu obyvatel nezanedbatelně menší než České Budějovice, a tudíž i množství potenciálních pracovníků ostrahy je menší. Vedoucí ostrahy obchodního centra IGY v rozhovoru uvedl, že zájem o tuto práci není u veřejnosti velký. Tento malý zájem o práci ostrahy si vysvětluje tím, že tato práce v naprosté většině úkonů spočívá v prevenci a potírání drobné kriminality uvnitř objektu. Tuto kriminalitu páchají zejména bezdomovci, narkomani, popřípadě lidé ze sociálně slabších skupin. Tyto osoby jsou často vůči zaměstnancům ostrahy agresivní jak slovně, tak i fyzicky a někdy i ozbrojeny chladnými zbraněmi, jako jsou nože nebo teleskopické obušky, které jsou v České republice volně dostupné. Hrozí tak závažné zranění, které může mít i trvalé následky, popřípadě i smrt příslušníků ostrahy. Další skutečností, se kterou se ostraha obchodních center musí vypořádat je to, že tito lidé často užívají drogy nitrožilně a v obchodních centrech pak zanechávají použité injekční stříkačky. Při poranění použitou jehlou pak může dojít k nákaze infekčním onemocněním, jako jsou hepatitidy, HIV a další. V minulosti již v obou centrech došlo k incidentům, při kterých bylo zaměstnancům ostrahy vyhrožováno, nebo byli i skutečně napadeni právě použitou injekční stříkačkou která měla být, alespoň dle slov útočníků, infikovaná právě některou infekční nemocí. Navíc vyžadování dodržování návštěvního řádu od návštěvníků obchodního centra může u některých z nich vyvolat frustraci, kterou si pak vybíjejí právě na ostraze centra. K výše uvedenému je třeba přičíst i fakt, že tato práce není ve většině případů dobře finančně ohodnocena vzhledem k náplni práce a rizikům s ní spojených.

Dalším rozdílem byl i v pravidelném opakovaném školení zaměstnanců ostrahy. V jednom ze zkoumaných obchodních center k němu vůbec nedochází. Osobně toto považuji za nedostatečné, protože jak tvrdí instruktor izraelského sebeobranného systému Krav Maga Marcel Karman, když projdete nějakým jednorázovým kurzem, tak si z něj za měsíc pamatujete 80 %, za 3 měsíce si pamatujete tak 50 % a za rok si z něj nepamatujete prakticky nic. Dle mého názoru by školení a trénink personálu, zvláště pak ostrahy objektu, měly probíhat periodicky. Důvod, proč by tato školení měla probíhat pravidelně, je ten, aby si ostraha udržela základní návyky, které může dále rozvíjet a na základě

zkušeností získaných na školení může vylepšovat své dovednosti a je tak lépe připravená na potenciální nebezpečí.

Kromě dobré fyzické a psychické přípravy ostrahy objektu je také potřeba, aby byla řádně vybavena pro výkon svého povolání. V obou obchodních centrech jsou příslušníci ostrahy od svého zaměstnavatele vybaveni prostředky určenými k sebeobraně a ke zpacifikování nebezpečných pachatelů. Jedná se o pepřové spreje a teleskopické obušky. Během výzkumu bylo zjištěno, že v jednom z těchto obchodních center, přestože je pracovníkům ostrahy toto vybavení přiděleno, není vyžadováno, aby při výkonu práce měli všechny tyto prostředky u sebe. Je nutné zdůraznit, že i když používání výše zmíněných prostředků na obranu je takřka intuitivní, neznamená to, že jejich použití je zcela bez rizika. Každý z těchto prostředků má svá specifika použití, a proto je nutný alespoň minimální trénink pro jejich používání, aby bylo zajištěno, že při vysoce stresové situaci jakou je konfrontace s agresivním jedincem, bude takovýto prostředek použit správně a nedojde k většímu ohrožení zdraví útočnicka, než je nezbytně nutné, a zároveň nedojde k ohrožení ostatních návštěvníků obchodního centra. Pracovníci ostrahy by měli být na jejich používání trénováni, aby s těmito prostředky byli schopni zacházet naprosto intuitivně, řečeno s nadsázkou, až bez přemýšlení. K tomu je však potřeba být na manipulaci s těmito prostředky řádně trénovaný a jejich použití neustále dokola trénovat, aby se jejich použití stalo skutečně naprosto intuitivní záležitostí.

Jak pepřový sprej, tak teleskopický obušek dokáží být ve správných rukou výborným sebeobraným prostředkem, kterým lze snadno eliminovat útočnicka. Avšak mají také své nevýhody. Teleskopický obušek je určen k boji takzvaně muž proti muži na krátkou vzdálenost, kdy od vás útočnick stojí jen několik málo centimetrů. Pepřové spreje mají tu nevýhodu, že dráždivá látka se po použití uvolňuje do okolí, a kromě útočnicka může způsobit zejména ve vnitřních prostorách pálení očí a dýchací problémy jak samotnému člověku, který pepřový sprej použil, tak lidem v okolí. V souvislosti s útokem aktivního střelce nelze opomenout, že střelná zbraň, kterou útočnick bude disponovat, má mnohonásobně větší zastavující, ranivý a smrtící účinek na mnohonásobně větší vzdálenost, než lze pepřový sprej nebo teleskopický obušek použít. K tomu, aby se tyto sebeobrané prostředky daly proti aktivnímu střelci použít, by se ostraha obchodního centra musela k útočnickovi přiblížit nepozorovaně. Pakliže by se ostraze objektu nepodařilo dostat k útočnickovi do bezprostřední blízkosti, je použití těchto obranných prostředků takřka nereálné.

Dle mého názoru je nejučinnější prostředek k eliminaci aktivního střelce střelná zbraň. I policisté, kteří taktéž disponují teleskopickými obuškami, pepřovými spreji a elektrickými tasery, by proti aktivnímu střelci byli primárně vyzbrojeni střelnou zbraní. Některé policejní jednotky disponují i dlouhými palnými zbraněmi, to jest útočnými puškami nebo samopaly, které jsou schopné vést účinnou střelbu na větší vzdálenost.

Avšak nošení střelné zbraně ostrahou obchodních center je dle mého názoru velmi diskutabilní a problematické a mohlo by způsobit fatální následky. Prvním z problémů je fakt, že aby příslušník ostrahy mohl nosit při výkonu svého povolání zbraň, musel by být držitelem zbrojního průkazu. K získání zbrojního průkazu však musí splňovat určité podmínky, které jsou uvedeny v zákoně č. 119/2002 Sb. Je možné, že ne každý současný pracovník ostrahy nebo potenciální uchazeč o tuto práci by tyto podmínky splnil a mohl tak zbraň při výkonu povolání nosit.

Dalším problémem je ranivý a smrtící potenciál střelné zbraně. Při jejím použití je třeba si uvědomit, že střela vypálená ze zbraně, má vysokou rychlost a energii, a tudíž potenciál pronikat skrz materiál, který jí přijde do cesty. To znamená, že i v případě úspěšného zásahu útočníka je třeba počítat s tím, že střela projde skrz jeho tělo a bude pokračovat dál a může tak dojít ke zranění, či dokonce zabití další osoby. Na místech, jako jsou obchodní centra, kde je vysoká koncentrace lidí a je zde tedy i velké riziko zasažení nevinných lidí, tak použití střelné zbraně může být závažný problém. Samozřejmě riziko zásahu ostatních osob se dá snížit za použití speciálních nábojů, které se při nárazu do těla či nějaké překážky řízeně deformují, což výrazně snižuje jejich energii, a tudíž i riziko že dojde ke zranění nevinných osob. Nicméně pořád je zde riziko, že příslušník ostrahy mine útočníka a zasáhne omylem někoho z okolních návštěvníků obchodního centra.

Je nutné si uvědomit, že k použití střelné zbraně by s největší pravděpodobností došlo ve velmi vypjaté chvíli, kdy by čas na přesné zamíření byl jen velmi malý a riziko zásahu někoho z přihlížejících lidí vysoké. Nelze vyloučit, že by k použití střelné zbraně mohlo dojít v případě boje nablízko, kdy by ani nebylo možné zamířit a ke střelbě by tak došlo naslepo. To ještě více zvyšuje riziko zásahu nezúčastněných osob. Opět tak jako v případě pepřového spreje nebo teleskopického obušku je pro správné použití střelné zbraně, a tudíž eliminace rizika, že dojde ke zranění někoho dalšího, vhodný pouze řádný střelecký výcvik, který se bude neustále opakovat. Jak totiž střelečtí instruktoři často říkají: „Lidi, co u sebe nosí zbraň, je spousta, nicméně lidí, co opravdu umějí střílet a jsou schopni

zbraň při sebeobraně efektivně použít. je jen velmi málo.“ To je dáno tím, že střelecký trénink tak, aby člověk byl schopen i ve vysoce stresových situacích zbraň správně a dobře použít k sebeobraně, vyžaduje spoustu času a finančních prostředků. A jak střeleckí instruktoři uvádí, lidé mají na častý trénink buď čas, ale nemají na něj dostatek peněz, nebo naopak mají dostatek finančních prostředků, ale nemají čas, protože vydělávají ty peníze. Důsledné školení personálu ostrahy v používání střelné zbraně by tak bylo velmi časově i finančně náročné.

Dalším aspektem nošení střelné zbraně ochrankou v objektu je, že právě z důvodu rizika zranění či dokonce zabití ostatních návštěvníků centra vedoucí pracovníci těchto obchodních center nemají zájem o to, aby ochranka vůbec byla střelnou zbraní vybavena. Během rozhovoru jeden člen ostrahy jednoho ze zkoumaných obchodních center uvedl, že vlastní legálně drženou zbraň, nicméně při práci ji nenosí a nemá to ani v plánu, protože nepovažuje za nutné, aby při svém povolání disponoval střelnou zbraní. Dále tak činí ze strachu, že by při jejím použití mohlo dojít právě i ke zranění ostatních návštěvníků obchodního centra.

Z těchto důvodů a dále pak vzhledem k faktu, že k útokům aktivního střelce na našem území dochází ojediněle a jak je uvedeno v této práci, potenciální riziko útoku v obchodních centrech není zvlášť vysoké, považuji nošení střelné zbraně ostrahou obchodního centra za zbytečné. Zároveň se domnívám, že při nošení střelných zbraní ostrahou, by riziko zranění nevinných osob bylo neúměrně vysoké vzhledem k možnosti, že tyto střelné zbraně budou někdy použity proti aktivnímu střelci.

Za další důležitou součást ochrany obchodních center považuji spolupráci s Policií České republiky. V případě, že dojde v areálu obchodního centra ke střelbě, tak i v případě, že nedojde k žádnému zranění či usmrcení osob, bude tento incident řešit právě Policie České republiky. Pro co nejlepší a nejrychlejší zásah proti takovému pachateli je nutné, aby zasahující policisté dobře znali areál obchodního domu a postupy, které jsou v jednotlivých centrech v takovýchto případech uplatňovány.

Obě zkoumaná obchodní centra s Policií České republiky spolupracují. Jak je uvedeno výše, na žádost policie poskytla informace o areálu obchodních center, které byly zaneseny do mobilní bezpečnostní platformy, ve které si je policisté mohou prostudovat a obeznámit se tak s areálem obchodního centra a s možnými riziky, které se zde objevují. V případně obchodního centra IGY bych spolupráci s policií hodnotil velmi kladně z toho

důvodu, že vedoucí ostrahy tohoto obchodního centra minimálně jednou ročně dochází na obvodní oddělení Policie České republiky, do jehož působnosti obchodní centrum IGY spadá, a seznamuje zde policisty s určitými specifiky obchodního centra IGY. Jedná se o informace o tom, jakým způsobem je obchodní centrum IGY zabezpečeno, jak jsou instruováni zaměstnanci obchodního centra o tom, co mají dělat v případě mimořádných událostí a o dalších informacích souvisejících s bezpečností obchodního centra, které mohou být pro zasahující policisty relevantní. Zároveň v minulosti již v obchodním centru IGY došlo k tomu, že pro potřeby Zásahové jednotky Jihočeského kraje byl vyčleněn prostor garáží, kde tato zásahová jednotka nacvičovala zásah proti pachateli.

Dle mého názoru je naprosto logické a v pořádku, že obchodní centra takto s Policií České republiky spolupracují, nicméně pro co nejlepší zvládnutí situace útoku aktivního střelce a i jiných mimořádných událostí, by bylo potřeba tuto spolupráci ještě více prohloubit.

Prohloubení spolupráce by mělo probíhat zejména prostřednictvím cvičení uvnitř obchodních center, a to jak za účasti příslušníků Policie České republiky, tak i dalších složek integrovaného záchranného systému. Domnívám se, že společná cvičení jsou nejlepší způsobem, jak odhalit možné slabiny v zabezpečení obchodních center. Dá se tak předejít možným komplikacím, které mohou během takovéto situace nastat, dále jde o případné nedostatky jak na straně Policie České republiky, tak na straně obchodních center a jejich zaměstnanců, které by mohly zkomplikovat úspěšnou eliminaci aktivního střelce a zvýšit tak konečný počet obětí tohoto útoku. V nejlepším možném případě by se těchto cvičení zúčastnili všichni zaměstnanci obchodních center a policisté, kteří by v případě útoku měli v obchodním centru zasahovat.

I zde ovšem vyvstává několik problémů. Aby bylo cvičení co nejvíce podobné realitě, bylo by zapotřebí, aby se v obchodním centru při takovýchto cvičeních nacházel přibližně stejný počet zaměstnanců a návštěvníků jako při běžném provozu. Ve spoustě obchodů, které se v obchodních centrech nacházejí, však pracuje více lidí, kteří se různě střídají na směny a nejsou tak vždy v práci. Z tohoto důvodu by se cvičení muselo provést několikrát, aby každý, kdo zde pracuje, měl možnost si situaci vyzkoušet a následně by tato cvičení bylo potřeba neustále opakovat, aby došlo k osvojení toho, jak by měl jedinec během útoku postupovat. Stejný problém vidím i u Policie České republiky. Policie se dlouhodobě potýká s podstavem personálu, čímž se komplikuje i četnost výcviků a cvičení. V případě, že je určitý počet policistů poslán na výcvik/cvičení, je potřeba, aby

jejich běžnou pracovní činnost vykonávali jiní policisté. To je ovšem za současného nedostatku personálu v některých případech značný problém. Cvičení by tak muselo proběhnout vícekrát, a to i kvůli policistům. Následně by se muselo cvičení pravidelně v určitých časových intervalech opakovat.

Vedoucí pracovníci obou obchodních center uvedli, že se prohloubení spolupráce s Policií České republiky a případnému cvičení nebrání. Je nicméně otázkou, jak moc by skutečně o takovéto školení měli zájem v případě, že by jim tato možnost byla skutečně nabídnuta. Při rozhovoru s jedním příslušníkem Policie České republiky tento policista uvedl konkrétní případ z minulosti, kdy v jednom z jihočeských obchodních center bylo podezřelé zavazadlo, to bylo vyhodnoceno jako riziko, že se může jednat o improvizované výbušné zařízení. Bylo tedy rozhodnuto o evakuaci osob a uzavření areálu obchodního centra. K těmto opatřením skutečně došlo, nicméně policista v rozhovoru uvedl, že vedení obchodního centra k tomuto řešení vyjadřovalo poměrně velký odpor. Podle policistova názoru to bylo z důvodu ušlého finančního zisku. Je proto těžké odhadnout, zdali by vedoucí pracovníci obchodního centra IGY a obchodního domu Dvořák skutečně s možností pořádání takového cvičení za simulace reálného provozu skutečně souhlasili, nemluvě o tom, že by se zde taková cvičení pořádala pravidelně.

Druhá otázka této diplomové práce se ptala, jakým způsobem Policie České republiky zajišťuje ochranu obchodních center.

Z výzkumu vyplynulo, že Policie České republiky se na možnost útoku aktivního střelce aktivně připravuje již řadu let a neustále pracuje na zdokonalování svých postupů a vybavení tak, aby byla schopna co nejlépe potencionální útok řešit. Za posledních několik let došlo k výraznému zlepšení jak taktiky, tak materiálu používaného při těchto situacích.

Bohužel Polici České republiky, jak zde již bylo zmíněno, v současné době trápí personální podstav. Zdeněk Charvát, bývalý instruktor střelecko-taktické přípravy Policie České republiky, který pracoval i na Oddělení výcviku Pohotovostní motorizované jednotky Policie České republiky Praha, a který se podílel na vypracování metodiky zásahu Policie České republiky proti aktivnímu střelci, v jednom z televizních rozhovorů uvedl, že tento podstav je jedním z důvodů, proč výcvik policistů není tak častý a není prováděn v takovém rozsahu, v jakém by byl potřeba. Dalším problémem Policie České republiky je, že i když došlo ke zlepšení používaného vybavení, tak ne všechny jednotky Policie České republiky jsou vyzbrojovány a vybavovány stejně. Jako příklad lze uvést

fakt, že ne všichni policisté disponují dlouhými palnými zbraněmi. Dle mého názoru by mělo dojít ke zvýšení rozsahu výcviku příslušníků Policie České republiky, zejména pak u takzvaně prvosledových hlídek, které by byly proti aktivnímu střelci nasazovány primárně. Dále by mělo dojít k navýšení počtu vhodného vybavení, aby jím bylo možné vybavit co největší množství policistů (CNN Prima news, 2024; Hard Task, ©2024).

6 Závěr

Tato diplomová práce se věnuje problematice ochrany obchodních center proti aktivnímu střelci. Obchodní centra spadají do kategorie takzvaně měkkých cílů, jejichž ochrana se zejména v posledních letech dostává do popředí zájmu jak odborné, tak i laické veřejnosti. Útoky aktivního střelce se nevyhnuly ani České republice. I když tyto útoky na území České republiky nebyly spáchány v nákupních centrech, zkušenosti z těchto událostí jsou přenositelné a lze je aplikovat i při ochraně obchodních center.

V teoretické části bylo definováno, co to měkké cíle vlastně jsou a jaké principy jsou při jejich ochraně využívány. Dále zde byl popsán pojem aktivní střelec. Uvedli jsme mimo jiné, kdo to vlastně aktivní střelec je a z jakých pohnutek svůj čin páchá. V této části byla také uvedena typová činnost složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu konkrétně STČ 14/IZS, kde bylo uvedeno, jakým způsobem by jednotlivé složky IZS postupovaly na místě zásahu. Teoretická část se také věnovala popisu toho, jaké zbraně si nejčastěji útočníci vybírají, dále se věnovala legislativě České republiky týkající se legálního držení zbraní. Nakonec zde bylo uvedeno několik doporučení pro širokou veřejnost, jak se v případě takovéto situace zachovat. Toto doporučení pak bylo porovnáno s doporučovými postupy chování v některých zahraničních státech.

V praktické části bylo cílem zjistit, zda si obchodní centra uvědomují možnost útoku aktivního střelce, popřípadě jakým způsobem se na to takovouto událost připravují. Pro výzkum bylo vybráno obchodní centrum IGY, jakožto největší obchodní centrum v Jihočeském kraji, a obchodní dům Dvořák. Dalším cílem bylo zjistit, jakým způsobem se na útoky připravuje Policie České republiky. Výzkum byl prováděn pomocí rozhovorů se zástupci obchodního centra IGY, obchodního domu Dvořák a příslušníků policie, kterých se problematika ochrany obchodních center, potažmo ochrana měkkých cílů obecně, týká.

Z výzkumu vyplynulo, že jak obchodní centra, tak Policie České republiky se na potenciální útok aktivního střelce připravují. Nicméně během výzkumu byly zjištěny některé nedostatky, které lze pro zvýšení ochrany zlepšit. V diskusi pak byla okomentována některá opatření, kterými se obchodní centra snaží takovýmto útokům předcházet, dále se diskuze věnovala tomu, jaká opatření činí obchodní centra, aby škody na životech a zdraví lidí při reálném útoku byly co nejmenší. Zároveň zde bylo uvedeno několik kroků, kterými by bylo možné zvýšit bezpečnost obchodních center. Uvedeny byly i komplikace, které by tyto kroky přinesly při zavádění do běžné praxe.

Tato práce může být nápomocna široké veřejnosti a vlastníkům či provozovatelům obchodních center jako informační materiál, jakým způsobem se na útoky aktivního střelce připravit, popřípadě jak při takovém útoku postupovat.

7 Seznam použitých zdrojů

1. ANZCTC, 2015. *ACTIVE SHOOTER GUIDELINES FOR PLACES OF MASS GATHERING* [online]. [cit. 2024-04-12]. ISBN 978-1-925290-51-6. Dostupné z: <https://docslib.org/doc/5112398/active-shooter-guidelines-for-places-of-mass-gathering>
2. BEZPEČNOSTNĚ INFORMAČNÍ SLUŽBA, 2014. Noční můra zpravodajských služeb [online]. bis.cz [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/aktuality/osamely-vlk-v-sydney-a-predtim-v-parizi-v-londyne-a-v-bostonu-c6a3c94d.html>
3. BLAIR, J. Pete, SCHWEIT, Katherine W, 2014. *A Study of Active Shooter Incidents, 2000 - 2013*. [online]. Texas State University and Federal Bureau of Investigation, U.S. Department of Justice, Washington D.C. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/file-repository/active-shooter-study-2000-2013-1.pdf>
4. BUNDESAMT FÜR POLIZEI, 2017. *Verhaltensregeln bei einem Anschlag* [online]. Bundesamt für Polizei [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.fedpol.admin.ch/fedpol/de/home/terrorismus/terrorismus-aktuelle-lage/verhaltensregeln.html>
5. CNN PRIMA NEWS, 2024. *Řádění střelce z fakulty mohlo skončit hůř. Měl špatné náboje, vysvětlil policejní instruktor*. [online]. CNN Prima News [cit. 2024-07-13]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/radeni-strelce-z-fakulty-mohlo-skoncit-hur-mel-spatne-naboje-vysvetlil-policejni-instruktor-425954>
6. ČESKÁ TELEVIZE, 2018. *Stav ohrožení – Aktivní útočník* [online]. České televize [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11799999913-stav-ohrozeni/217562231100001/>
7. ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2004. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7386-4.
8. DIETZ, Park Elliot, 1986. *Mass, serial and sensational homicides*. [online]. Bull N Y Acad Med. 62(5), 477-91. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1629267/>
9. DOSS, Kevin, SHEPHERD, Charles, 2015. *Active Shooter: Preparing for and Responding to a Growing Threat*. Butterworth – Heinemann. 318 s. ISBN: 978-0-12-802784-4 [online]. The ACM Digital Library [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://dl.acm.org/doi/book/10.5555/2930838>

10. E15, 2023. *Expertiza prokázala shodu zbraně z Klánovic s jednou ze střelcových v jeho domě* [online]. E15.cz [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/expertiza-prokazala-shodu-zbrane-z-klanovic-s-jednou-ze-strelcovych-v-jeho-dome-1412549>
11. FUCHSOVÁ, Dominika, 2024. *Detaily zásahu na filozofické fakultě. Uniklý dokument popisuje 267 minut policejní operace* [online]. FTV Prima spol. s r.o. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/detaily-zasahu-na-filozoficke-fakulte-unikly-dokument-popisuje-267-minut-policejni-operace-421893>
12. GAWRON, Tomáš, 2018. *Čestná zmínka: neznámi členové střeleckého klubu v Nairobi (boj proti teroristům ve Westgate I)* [online]. Zbrojnice.com [cit. 2022-09-08]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2018/04/09/cestna-zminka-neznami-clenove-streleckeho-klubu-v-nairobi-westgate-i/>
13. GOUVERNEMENT, 2023. *Réagir en cas d'attaque terroriste* [online]. Gouvernement [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.info.gouv.fr/risques/reagir-en-cas-dattaque-terroriste>
14. HARD TASK, ©2024. *Zdeněk Charvát – profesní životopis*. [online]. Hard Task [cit. 2024-07-13]. Dostupné z: <https://www.hardtask.cz/cze/clanky/o-nas/instruktori/zdenek-charvat>
15. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024a. *Jednotky PO* [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>
16. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024b. *Dokumentace IZS* [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
17. IDNES.CZ, 2022. *Mrtví po střelbě v nákupním centru v Indianě. Útočníka zlikvidoval civilista* [online]. MAFRA a. s. [cit. 2022-09-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/greenwood-indiana-usa-strelba-obchodni-stredisko.A220718_060311_zahranicni_jadv
18. INGRAHAM, Christopher, 2016. *Assault rifles are becoming mass shooters' weapon of choice* [online]. washingtonpost.com [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2016/06/12/the-gun-used-in-the-orlando-shooting-is-becoming-mass-shooters-weapon-of-choice/>

19. JIROUŠKOVÁ, Pavla, 2020. *Odložení případu střelby ve Fakultní nemocnici Ostrava* [online]. Policie ČR [cit. 2022-09-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-severomoravskeho-kraje-zpravodajstvi-odlozeni-pripadu.aspx>
20. KALVACH, Zdeněk, VANGELI, Benedikt, 2018. *Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle aneb co, kdy, kde a od koho vám hrozí* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2024-07-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.
21. MILENKOVIČOVÁ, Ivana, ČTK, 2013. *Jsme u konce, hlásí keňská policie. Z centra vyvedla většinu rukojmích* [online]. MAFRA a. s. [cit. 2022-09-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/strelba-v-obchodnim-centru-v-nairobi.A130923_064254_zahranicni_wlk
22. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024a. *Typová činnost složek IZS* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/typova-cinnost-slozek-izs.aspx>
23. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, © 2024b. *Dokumenty a odkazy.* [online]. <https://www.mvcr.cz/>. [cit. 2024-07-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.
24. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2017. *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>
25. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2019. *Bezpečnostní plán měkkého cíle aneb co by nemělo být opomenuto při jeho zpracování* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2024-07-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>
26. PENC, Ondřej, BERÁNEK, Ladislav, 2017. *Utíkej, schovej se, bojuj!* [online]. Policie ČR [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utikej-schovej-se-bojuj.aspx>
27. PEŠEK, Karel, 2021. *Aktivní střelci v ČR: komparativní analýza případů v Uherském Brodě a v Ostravě*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.
28. PIPIŠ, Juraj, 2017. *Aktivní střelec – možnosti společenské a individuální ochrany obyvatelstva*. Zlín. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

29. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR, Odbor prevence, 2024. *Ochrana měkkých cílů* [online]. Policie ČR [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>
30. PUFFROVÁ, Tereza, 2017. *Problematika aktivních střelců v komparativní perspektivě*. Kladno. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze.
31. PUPÍKOVÁ, Jana, 2016. *Bezpečnost osob v prostorech obchodních center*. Ostrava. Disertační práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava.
32. SPITZER, Robert J., © 2024. *Kdo v Americe vlastní střelné zbraně?* [online]. Americké centrum v České republice [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <http://www.americkecentrum.cz/kdo-v-americe-vlastni-strelne-zbrane>
33. STATISTA, 2023. *Weapon types used in mass shootings in the United States between 1982 and December 2023, by number of weapons and incidents* [online]. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/476409/mass-shootings-in-the-us-by-weapon-types-used/>
34. STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce, 2013 [online]. POŽÁRY.cz [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/200573-soubor-typove-cinnosti-izs-stc-14-amok-utok-aktivniho-strelce/#:~:text=Typov%C3%A1%20%C4%8Dinnost%20obsahuje%20postup%20slo%C5%BEek%20IZS%20p%C5%99i%20mimo%20%C3%A1dn%C3%A9,na%20m%C3%ADst%C4%9B%20ud%C3%A1losti%20a%20pokra%C4%8Duje%20v%20trestn%C3%A9%20%C4%8Dinnosti.>
35. ŠÁNDOR, Andor, Tomáš ŠMÍD a Richard STOJAR, 2017. *Jak přežít nejen teroristický útok: příručka pro každého*. 2., změn. a dopl. vyd. Praha: Autreo. ISBN 978-80-906845-0-8.
36. U.S. DEPARTMENT OF JUSTICE, FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATIONS, © 2021. *Active Shooter Incidents 20-Year Review, 2000-2019*. [online]. Washington D.C. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/file-repository/active-shooter-incidents-20-year-review-2000-2019-060121.pdf/view>
37. VALÁŠEK, Lukáš, 2017. *Europoslanci schválili zbraňovou směrnicí. Omezí držení některých zbraní* [online]. Zprávy.idnes.cz [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/smernice-omezujici-poloautomaticke-zbrane-fkl-zahranicni.aspx?c=A170314_094052_domaci_lva

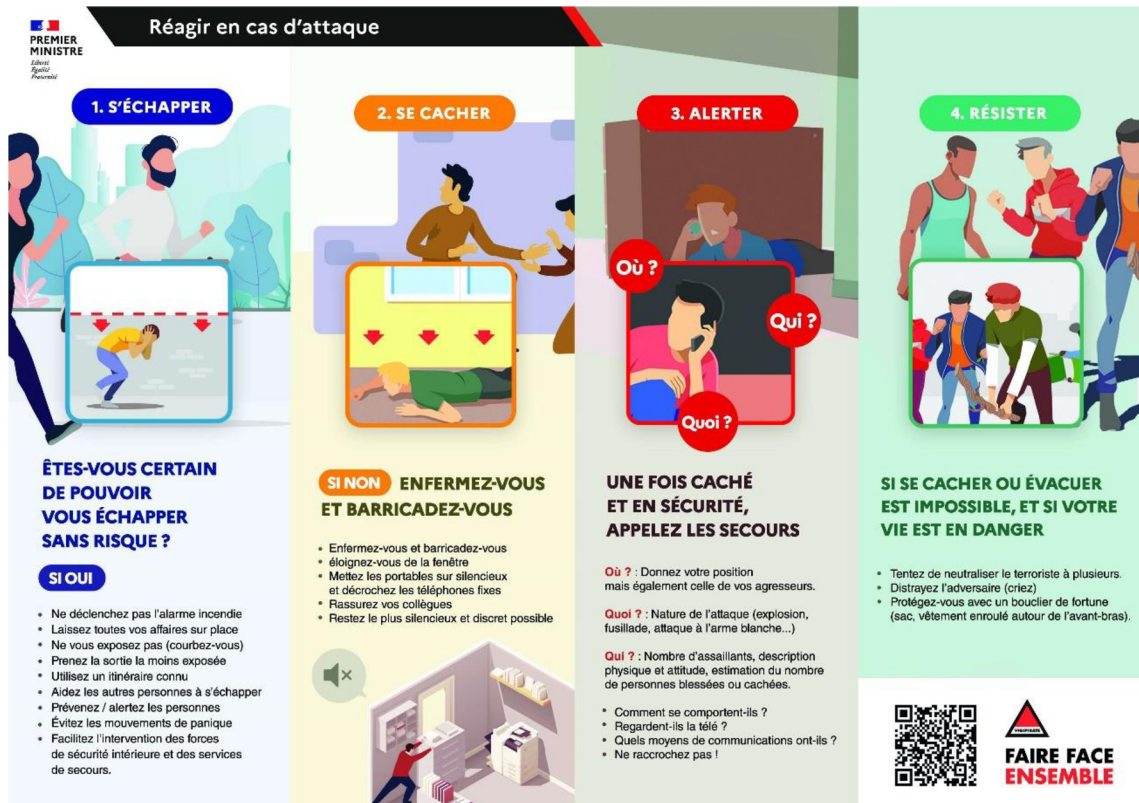
38. WALCH, Michael, 2015. *Mass shootings and active shooters: why definitions matter* [online]. Yahoo News Network [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://news.yahoo.com/mass-shootings-and-active-shooters--why-definitions-matter-142701852.html>
39. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních) [online]. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>.
40. Zákon č. 239/2000 Sb., Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>.
41. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>.
42. Zákon č. 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru) [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>.
43. Zákon č. 374/2011 Sb., Zákon o zdravotnické záchranné službě. [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>.
44. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.
45. Zákon č. 553/1991 Sb., Zákon České národní rady o obecní policii. [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>.

8 Seznam tabulek

Tabulka 1 Dostupnost prostředků daného způsobu útoku, Obchodní centrum IGY.....	65
Tabulka 2 Výskyt daného způsobu útoku, Obchodní centrum IGY	66
Tabulka 3 Složitost provedení daného způsobu útoku, Obchodní centrum IGY.....	67
Tabulka 4 Dopad na životy a zdravý, Obchodní centrum IGY.....	69
Tabulka 5 Dopad na objekt, Obchodní centrum IGY	70
Tabulka 6 Finanční dopad, Obchodní centrum IGY	71
Tabulka 7 Dopad na fungování zasaženého společenství, Obchodní centrum IGY	72
Tabulka 8 Dostupnost prostředků daného způsobu útoku, Obchodní dům Dvořák.....	74
Tabulka 9 Výskyt daného způsobu útoku, Obchodní dům Dvořák.....	75
Tabulka 10 Složitost provedení daného způsobu útoku, Obchodní dům Dvořák.....	76
Tabulka 11 Dopad na životy a zdravý, Obchodní dům Dvořák.....	77
Tabulka 12 Dopad na objekt, Obchodní dům Dvořák	78
Tabulka 13 Finanční dopad, Obchodní dům Dvořák	79
Tabulka 14 Dopad na fungování zasaženého společenství, Obchodní dům Dvořák	80

9 Seznam příloh

Příloha 1: Leták s instrukcemi, jak se chovat v případě teroristického útoku, vydaný francouzskou vládou

PREMIER MINISTRE
Edouard Philippe

Réagir en cas d'attaque

1. S'ÉCHAPPER

ÊTES-VOUS CERTAIN DE POUVOIR VOUS ÉCHAPPER SANS RISQUE ?

SI OUI

- Ne déclenchez pas l'alarme incendie
- Laissez toutes vos affaires sur place
- Ne vous exposez pas (crouchez-vous)
- Prenez la sortie la moins exposée
- Utilisez un itinéraire connu
- Aidez les autres personnes à s'échapper
- Prévenez / alertez les personnes
- Évitez les mouvements de panique
- Facilitez l'intervention des forces de sécurité intérieure et des services de secours.

2. SE CACHER

SI NON ENFERMEZ-VOUS ET BARRICADEZ-VOUS

- Enfermez-vous et barricadez-vous
- Éloignez-vous de la fenêtre
- Mettez les portables sur silencieux et décrochez les téléphones fixes
- Rassurez vos collègues
- Restez le plus silencieux et discret possible

3. ALERTER

UNE FOIS CACHÉ ET EN SÉCURITÉ, APPELEZ LES SECOURS

Où ? : Donnez votre position mais également celle de vos agresseurs.

Qui ? : Nature de l'attaque (explosion, fusillade, attaque à l'arme blanche...)

Quoi ? : Nombre d'assaillants, description physique et attitude, estimation du nombre de personnes blessées ou cachées.

- Comment se comportent-ils ?
- Regardent-ils la télé ?
- Quels moyens de communications ont-ils ?
- Ne raccrochez pas !

4. RÉSISTER

SI SE CACHER OU ÉVACUER EST IMPOSSIBLE, ET SI VOTRE VIE EST EN DANGER

- Tentez de neutraliser le terroriste à plusieurs.
- Distraitez l'adversaire (criez)
- Protégez-vous avec un bouclier de fortune (sac, vêtement enroulé autour de l'avant-bras).

Dostupné z: <https://www.info.gouv.fr/risques/reagir-en-cas-d'attaque-terroriste>

Verhaltensregeln bei einem Anschlag

Was tun bei einem terroristischen Anschlag? So verhalten Sie sich richtig:

- Flieden
- Verstecken
- Alarmieren

Flieden

Verstecken

Alarmieren

Dostupné z: <https://www.fedpol.admin.ch/fedpol/de/home/terrorismus/terrorismus-aktuelle-lage/verhaltensregeln.html>

10 Seznam použitých zkratek

ČR – Česká republika

IZS – Integrovaný záchranný systém

PČR – Policie České republiky

PO – Požární ochrana

USA – Spojené státy americké (United States of America)

ZZS – Zdravotnická záchranná služba